

Karşılaştırmalı Hukukta Resmi Gazeteler ve Hukuki Güvenlik İlkesi

Hakemli Makale

Yasin SÖYLER

Dr., Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü (ya.soyler@hotmail.com)

Dr., Republic of Turkey Prime Ministry, Directorate General of Legislation and Publication

İÇİNDEKİLER

Giriş	109
I. Resmi Gazete ve Hukuki Güvenlik İlkesi	110
II. Resmi Gazetenin Hukuksal Çerçevesi	113
A. Genel Olarak	113
B. Ülkemizdeki Durum	114
III. Resmi Gazeteyi Yayımlayan Kurumlar	118
IV. Resmi Gazetenin Tekliği.	119
V. Resmi Gazeteye Erişilebilirlik (Accessibility)	121
A. Resmi Gazetenin Yazılı Ortam ve İnternet Ortamında Yayımlanması	121
B. Güncellik, Süreklilik, Düzenlilik, Ücretsiz Olma ve Geleceğe Yönelik Olarak Kullanılabilme.	123
C. Resmi Dilde Yayımlanma	127
VI. Resmi Gazetenin İçeriği.	128
A. İçeriği Bölümlendirme	128
B. İçeriğin Yeterliliği	129
Sonuç	131
Kaynakça	133

ÖZET

Resmi gazete, hukuki güvenlik ilkesinin gerçekleştirilebilmesinde önemli bir işleve sahiptir. Bu işlev etkisini belki toplumsal yaşantımızda çok fazla göstermese de resmi gazetenin olmadığı veya olup da kişiler için hukuksal güvence sağlamadığı bir toplumda, güvenilir bir yaşam ve gelecek tasavvurunun oluşamayacağı da hemen herkesçe ifade edilebilir. İşte bu noktada resmi gazetenin, hukuki güvenlik ilkesinin gerçekleştirilebilmesine etki edebilecek özelliklerinin ortaya konulmasının büyük önemi vardır. Resmi gazetelerin hukuksal çerçevesi, hangi kurumlar tarafından yayımlandığı, yazılı ve internet ortamında yayımlanması, güncelliği, sürekliliği, düzenliliği, ücretsiz olması, yayımlandığı dil, bölümlendirilmesi ve içeriği gibi hususlar söz konusu gazetelerin hukuksal güvence sağlayıp sağlamadığı noktasında ele alınabilecek konular olarak karşımıza çıkar. Elbette resmi gazete yayınlarında her ülkenin kendi toplumsal değerlerinden ve dinamiklerinden kaynaklanan farklılıklar vardır. Fakat bir de hukuki güvenlik ilkesinin gerçekleştirilebilmesi bakımından yerine getirilmesi gereken asgari kriterler vardır. Burada önemli olan, farklılıkların söz konusu kriterlerin altında kalacak şekilde gelişim göstermemesi hususudur. Bu gelişimin ülkemiz özelinde, fakat diğer gelişmiş hukuk sistemleri de ihmal edilmeksizin değerlendirilmesi çalışmanın esaslı amacını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Resmi gazete, hukuki güvenlik ilkesi, mevzuat bilgi sistemi, erişilebilirlik

ABSTRACT

Official Journals In The Comperative Law and The Principle Of Legal Security

Official gazette has an important function to establish the principle of legal security. Even though this function, probably, does not make its presence felt in our social life, it can be admitted by everyone that in societies without official gazette or with official gazette providing no legal security, a secure life for society and expectations for future will not be developed. At this point, it is crucial to assert the features of official gazette which might have an effect on establishing the principle of legal security. Issues such as legal framework, publisher, online and print publishing, up-to-dateness, continuity, orderliness, being free of charge, language, classification and content of official gazettes might be addressed the fact whether official gazettes in question provide legal security or not. There are, certainly, differences between the countries' official gazettes stemming from social values and dynamics. However, there should be a minimum criteria in terms of establishing the principle of legal security. The crucial point is that differences do not develop under the said criteria's level. The main objective of this article is to address this development specifically in our country without ruling out the legal system of other developed countries.

Keywords

Official journal, the principle of legal security, legislation information system, accessibility

Giriş

Resmi gazete genel olarak içeriğinde yapılan yayınlar ve bunların nitelikleri itibarıyla ele alınabileceği gibi hukuksal fonksiyonları, teknik özellikleri veya tarihsel gelişimi itibarıyla da ele alınabilir. Bu çalışmada resmi gazete *hukuki güvenlik ilkesi* yönünden incelenmiştir. Bir diğer deyişle karşılaştırmalı hukukta resmi gazetelerin hukuki güvenlik ilkesine ne dereceye kadar uygun yayın yaptığı incelemenin temel amacını oluşturmuştur. Resmi gazetenin en önemli işlevlerinden birisinin hukuki güvenliği sağlama işlevi olması, böyle bir incelemeye başlanılmasını teşvik etmiştir.

Resmi gazete yayınlarının hukuki güvenlik ilkesi yönünden sağlıklı bir şekilde değerlendirilebilmesi, birçok farklı ülkeye ait resmi gazete yayınının incelenmesini gerektirir. Ülkemiz Resmi Gazete yayınlarının da hukuki güvenlik ilkesi yönünden değerlendirilebilmesi ancak diğer ülke resmi gazete yayınları ile karşılaştırma yapılarak gerçekleştirilebilir. Fakat konunun çerçevesini net bir şekilde çizebilmek bakımından karşılaştırma yapılacak ülkelerin sınırlandırılması şarttır. Bu çalışmada karşılaştırma yapılacak ülkeler olarak Avrupa devletleri, Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada göz önünde bulundurulmuştur.

Diğer taraftan ülke resmi gazeteleri ile ülke hukukuna ilişkin düzenleme ve kararların genel olarak yer verildiği ve tek metin haline getirildiği (*consolidated legislation*) portal veya elektronik sistemleri birbirinden ayırmak gerekir. Resmi gazetelerin amacı devlet organları tarafından uygulanmak istenen hukuksal düzenleme ve kararların hukuksal etki doğuracak şekilde resmi olarak yürürlüğe konulmasıdır. Ülke hukuk kaynakları hakkında bilgi veren portal veya sistemlerde amaç ise devlete ait hukuksal düzenleme ve kararları kodifiye etmek (*consolidation*), toplu halde bir araya getirmek ve güncel bir şekilde kişilerin bilgisine sunmaktır. Söz konusu portal veya elektronik sistemler genellikle resmi gazeteler gibi resmi bağlayıcılığı bulunan yayın araçları değildir¹. Bu sistemler esas olarak vatandaşları bilgilendirici mahiyet taşır. Örneğin, Fransa'da resmi gazete yayınları yanında ayrıca konsolide edilmiş Fransız hukukunun kaynakları hakkında bilgi veren *Legifrance*², İngiltere'de *legislation.gov.uk*³, Avusturya'da *Rechtsinformationssystem (RIS-Avusturya Cumhuriyeti Mevzuat Bilgi Sistemi)*⁴, Avrupa Birliği'nde *EUR-Lex*⁵ isimli portallar bulunmaktadır⁶. Benzer şekilde ülkemizde *Mevzuat Bilgi Sistemi (MBS)*, Türk hukukuna ait temel hukuksal düzenlemeleri konsolide edilmiş

1 Aynı yönde bkz. BLUME, Peter, "Changes in the Sources of Law in Information Society", **International Review of Law Computers & Technology**, Volume 13, No. 3, 1999, s. 329. Aynı yöndeki Fransız uygulaması hakkında bkz. <https://www.legifrance.gouv.fr/Traductions/en-English>, (Erişim Tarihi: 24.05.2016). Avusturya uygulaması hakkında bkz. <https://www.ris.bka.gv.at/UI/Erv/Info.aspx>, (Erişim Tarihi: 27.06.2016). Bununla birlikte Estonya örneğinde olduğu gibi kodifiye edilmiş hukuksal düzenlemelere resmi bağlayıcılık tanıyan ülkeler de vardır. Bkz. <https://www.riiqiteataja.ee/en/introduction>, (Erişim Tarihi: 30.05.2016).

2 Bkz. <https://www.legifrance.gouv.fr/Traductions/en-English>, (Erişim Tarihi: 03.03.2016).

3 Bkz. <http://www.legislation.gov.uk/aboutus>, (Erişim Tarihi: 03.03.2016).

4 Bkz. <https://www.ris.bka.gv.at/UI/Erv/Info.aspx>, (Erişim Tarihi: 21.03.2016).

5 Bkz. <http://eur-lex.europa.eu/content/welcome/about.html>, (Erişim Tarihi: 03.03.2016).

6 Fransa ve Avusturya'da olduğu gibi bazen ülke resmi gazeteleri sadece söz konusu portallar üzerinden yayın yapmaktadır.

ve güncel bir şekilde kişilerin hizmetine sunmaktadır⁷. Bu portallarda yer alan bilgiler genellikle resmi anlamda bağlayıcılık taşımaz. Bu çalışmada inceleme konusu yapılan hususun resmi gazete yayınları olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

I. Resmi Gazete ve Hukuki Güvenlik İlkesi

Resmi gazete⁸ (*official journal, official gazette, legal gazette*), hukuk devleti niteliğini haiz devletlerin tamamında devletin resmi yayın aracı⁹ olarak faaliyet gösterir ve devlet tarafından yürürlüğe konulmak istenen hukuksal düzenlemeler ile önemli kararlar bu gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulur¹⁰. Hukuk devleti niteliğini haiz devletler, ülkelerinde yaşayan kişilere *hukuk güvenliği* güvencesi sağlamak amacıyla resmi bir gazete oluşturur ve yürürlüğe koymak istedikleri hukuksal düzenlemeler ile önemli kararların ancak bu gazetede yayımlanarak yürürlüğe gireceğini garanti ederler¹¹. Önceden belirlendiği çerçeve içerisinde bu gazetede yayımlanmayan hukuksal düzenleme ve kararlar yürürlüğe girmez ve kişiler üzerinde olumsuz bir hukuksal etki ortaya çıkarmaz. Böylece kişiler, kendileri hakkında ne tür hukuksal düzenleme ve kararların yürürlükte olduğunu bilir ve buna güvenerek geleceğe güven içerisinde bakabilir.

Bu durumun aksine, hiçbir resmi gazete sahibi olmayan veya kurumsallaşmamış ve hukuki çerçevesi çizilmemiş ya da yeterli hukuksal güvenceyi veremeyen bir resmi

7 Bkz. <http://www.mevzuat.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 03.03.2016).

8 *Resmi gazete* ibaresi özel bir isim niteliği taşımaz. Ülkemizde yayımlanmakta olan resmi gazetenin özel ismi *T.C. Resmi Gazete*'dir. Fakat ülkemizde yayımlanan resmi gazete kastedilerek bir açıklama yapılmak istendiği zaman resmi gazete ibaresinden anlaşılması gereken T.C. Resmi Gazete'si olduğu için *Resmi Gazete* ibaresi de özel bir isim gibi kullanılmaktadır. Bu çalışmada da bu geleneğe uyulmuş ve T.C. Resmi Gazete'sinin kastedildiği yerlerde sadece *Resmi Gazete* ibaresi kullanılarak bir nitelendirme yapılmıştır. T.C. Resmi Gazete'sinin kastedilmediği yerlerde ise bu ibare özel isim olarak ele alınmadığı için *resmi gazete* şeklinde kullanılmıştır. Resmi gazete diğer ülkelerde de özel isim niteliği taşır. Örneğin, Fransa'da resmi gazetenin ismi *Journal Officiel de la République Française (Fransız Cumhuriyeti Resmi Gazetesi)*, Almanya'da *Bundesgesetzblatt (Federal Resmi Gazete)*, İtalya'da *Gazzetta Ufficiale Della Repubblica Italiana (İtalyan Cumhuriyeti Resmi Gazetesi)* ve Avrupa Birliği'nde *Official Journal of the European Union (Avrupa Birliği Resmi Gazetesi)*'dir.

9 Resmîyetten, resmi gazeteye devlet tarafından hukuksal bir misyon yüklenmesi ve bunun hukuksal çerçevesinin çizilmesi, gazetede yayımlanan hukuksal düzenleme ve kararların herkes yönünden hukuki bağlayıcılık taşıması ve aksi kanıtlanıncaya kadar doğruluğunun hukuki karine olarak kabul edilmiş olması gibi hususlar anlaşılır. COGGINS, Timothy L./HOLTERHOFF, Sarah G., "Authenticating Digital Government Information", in **Government Information Management in the 21st Century**, (ed. Peggy Garvin), 2011, s. 136. Özel kişi veya kurumlar tarafından yayımlanan gazeteler bu özelliklere sahip değildir.

10 İngiltere ve Norveç gibi bazı ülkelerde resmi gazete yayınının bulunmadığı belirtilmektedir. Bkz. Publications Office of the European Union, **Access to Legislation in Europe**, Guide to the Legal Gazettes and Other Official Information Sources in the European Union and European Free Trade Association, (ed. Albrecht Berger), 2009, s. 179, 185. Fakat her ne kadar söz konusu ülkelerde *resmi gazete* adıyla bir yayın yapılmıyorsa da devletin yapmış olduğu hukuksal düzenleme ve almış olduğu kararların resmi olarak yayımlandığı gazete veya yayınlar mutlaka varlık göstermektedir. Ayrıca bu tür ülke sayısının çok fazla olduğu söylenemez. Örneğin, Avrupa Birliği Yayın Ofisi'nin (*Publications Office of the European Union*) 2009 yılında yayımladığı bir çalışmada, 31 Avrupa ülkesinden sadece ikisinde (İngiltere ve Norveç) resmi gazete yayınının bulunmadığı belirtilmiştir. Bkz. Publications Office of the European Union, **2009**, s. 1-236.

11 Hukuk devletinde resmi gazete yayınının önemi hakkında bkz. DURAN, Lütfi, "Resmi Gazetenin Yayınları Üzerine", **Amme İdaresi Dergisi**, Sayı: 3/1, Mart 1970, s. 5.

gazeteye sahip devletlerin ise hukuk devleti olma konusunda başarılı olamayacakları şüphesizdir. Bu tür ülkelerde hangi düzenleme ve kararların yürürlükte, hangilerinin ise yürürlükte olmadığı net bir şekilde bilinmeyeceği için sürekli bir belirsizlik¹² ve kişiler üzerinde endişe hakim olur¹³. Kişiler geleceği istedikleri gibi planlayamaz ve geleceğe güvenle bakamaz. Resmi gazete yayınları ile sınırlandırılmamış bir devletin ise hukuk devleti ilkesinin önemli bir unsuru olarak, kendi koyduğu kurallara uyması beklenemez. Daha koyduğu kuralların nelerden oluştuğunun garantisini veremeyen bir devletin koyduğu kurallara uymasını beklemek, boş temenniden başka bir anlam ifade etmez.

Avrupa'daki ülkelere ait resmi gazetelerin kuruluş tarihine bakıldığında genellikle resmi gazetelerin 19. Yüzyıl'da yayın hayatına başladığı görülür¹⁴. Aslında bu dönem Avrupa ve Osmanlı tarihinde aynı zamanda hukuk devleti ilkesinin gelişmeye başladığı ve kanunlaştırma hareketlerinin varlık ve hız kazandığı dönem olarak kendisini gösterir. Buradan yola çıkarak hukuk devletinin gelişimi ve kanunlaştırma faaliyetlerinin, resmi gazetelerin yaygınlık kazanmasında önemli rol oynadığı söylenebilir. 1789 tarihli Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi (md. 8) ile 1804 tarihli Fransız Medeni Kanunu'nda (*Civil Code*) (md. 1), kanunların uygulanabilmesi için yayımlanması zorunluluğuna yönelik hükümler getirilmesi¹⁵ de bu görüşü destekleyici bir unsur olarak ele alınabilir¹⁶.

12 1890'lı yıllardan önce İngiltere'de, 1930'lu yıllardan önce ise ABD'de resmi gazete yayınlarının olmayışı veya yetersizliği nedeniyle hukuksal düzenlemelerin tespitinde böylesine belirsiz bir tablonun bulunduğu hakkında bkz. GRISWOLD, Erwin N., "Government In Ignorance of The Law - A Plea For Better Publication of Executive Legislation", **Harvard Law Review**, Vol. 48, 1934, s. 206. Aynı yönde, MCKINNEY, Richard J., "A Research Guide to the Federal Register and the Code of Federal Regulations", **Law Library Lights**, Law Librarians' Society of Washington, Dc., Inc., s. 10, <http://www.llsdc.org/assets/sourcebook/fall02.pdf>, (Erişim Tarihi: 28.06.2016).

13 DİK, *Takvim-i Vekayi*'nin kelime anlamının, gazetenin ortaya çıkış nedenlerini de göz önünde bulundurarak "olayları doğru verme / yanlış düzeltme" olduğunu belirtmektedir. DİK, Esra, "Türkiye'de Resmi Gazete'nin Serüveni", **MEMLEKET Siyaset Yönetim**, Cilt: 4, Sayı: 11, 2009, s. 169. Her ne kadar ilk ortaya çıkış koşullarında *Takvim-i Vekayi*, toplumu doğru bilgilendirme ve asılsız haberleri düzeltme gibi bir misyon yüklense de Osmanlı Devleti'nde bu gazeteye duyulan ihtiyacın, aynı zamanda asılsız haberleri düzelterek hukuki güvenliği sağlama gibi bir amacı da bünyesinde taşıdığı söylenebilir.

14 Örneğin, Fransa (1794), Hollanda (1813), Malta (1813), İsveç (1825), Belçika (1831), Yunanistan (1833), Macaristan (1848), Avusturya (1848), İtalya (1860), Norveç (1877), Danimarka (1871). Bu bilgiler için bkz. Publications Office of the European Union, **2009**, s. 1-236. Benzer yönde ve Alman Resmi Gazete'sinin (*Reichsgesetzblatt*) 1871 yılında kurulduğu hakkında bkz. DİK, **2009**, s. 165-166. TICE, Beatrice A., "Foreign Official Gazettes: Solving a Collection Conundrum", **Law Library Journal**, Vol. 97:2, 2005, s. 301. Bununla birlikte az sayıda da olsa resmi gazetelerini daha geçmiş yıllarda çıkarmaya başlayan devletler de vardır. Örneğin, Portekiz (1715) ve İspanya (1762). Bkz. Publications Office of the European Union, **2009**, s. 75, 147. TICE, **2005**, s. 301. Ayrıca Kanada Resmi Gazetesi (*The Canada Gazette*) 1841 yılında yayımlanmaya başlamıştır. Bkz. <http://www.gazette.gc.ca/cg-gc/lm-sp-eng.html>, (Erişim Tarihi: 21.03.2016). Osmanlı Devleti'nde ise resmi gazete ilk kez *Takvim-i Vekayi* ismiyle 1831 yılında yayımlanmıştır. Bazı yazarlar, döneminde Osmanlı'nın bir vilayeti olan Mısır'da *Mehmet Ali Paşa* tarafından 1928 yılında yayımlanmaya başlanan *Vakayi-i Mısıriye*'yi Osmanlı Devleti'nin ilk Türkçe resmi gazetesi olarak kabul etmektedir. YAZICI, Nesimi, "Vakayi-i Mısıriye Üzerine Birkaç Söz", **Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM)**, Sayı. 2, 1991, s. 269-270.

15 DİK, **2009**, s. 164-165.

16 1789 tarihli Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi için ayrıca bkz. http://www.conseil-constitutionnel.fr/conseil-constitutionnel/root/bank_mm/anglais/cst2.pdf, (Erişim Tarihi: 07.03.2016). 1804 tarihli Fransız Medeni Kanunu (*Civil Code*) için ayrıca bkz. <https://www.legifrance.gouv.fr/content/download/1950/.../>

Çünkü söz konusu iki belge aynı zamanda hukuk devleti ilkesinin gelişimine önemli katkı sağlamıştır.

Günümüzdeki anlamında resmi gazete, aslında devlet olmanın asli gereklerinden biri olarak ele alınamaz. Henüz kişilere hukuki güvence sağlayan resmi gazetelerin tarih sahnesine çıkmadığı dönemlerde de devletler var olmuş ve bu devletler, ülkelerinde yaşayan kişiler bakımından uyulması zorunlu hukuk kurallarını yürürlüğe koyarak egemenliklerini sağlamıştır. Fakat bu dönemlerde dahi her ne kadar günümüzdeki anlamda bir resmi gazete vücut bulmamışsa da mutlaka hukuki güvence bakımından yeterli veya yetersiz, hukuk kurallarını halka duyuran mekanizmalar var olmuştur. Kökeni Roma hukukuna dayanan *kanunu bilmemek mazeret sayılmaz* özdeyişi aslında bünyesinde, kanunun hakkında uygulanacak kişilere duyurulması zorunluluğunu da içerir¹⁷. Fakat devlet olma gereği ile resmi gazete yayını arasında bu şekilde zorunlu bir bağ kurmak her zaman mümkün değilse de hukuk devleti ilkesi bakımından konuya yaklaşıldığı zaman aynı sonuca varılmaz. Bir diğer deyişle hukuk devleti ilkesi ile resmi gazete yayını arasında doğru orantılı bir hukuksal ilişki vardır. Hukuk devleti ilkesinin önemli gereklerinden birisi devletin ülkesinde hukuki güvenliği sağlayacak şekilde resmi bir gazete yayımlaması zorunluluğudur¹⁸.

Öte yandan 19. Yüzyıl'dan itibaren yeni kurulan devletler, egemenliklerini sağlamak ve bağımsız devlet olarak varlıklarını sürdürebilmek amacıyla resmi gazete yayınına vazgeçilmez hale getirmişlerdir. Bu süreçte kurulan devletlere bakıldığında zaman bunların büyük çoğunluğunun, kuruluş ile birlikte resmi gazete yayınına da başladığı görülmür. Örneğin, 20. Yüzyıl'da kurulan Türkiye (7 Ekim 1920), Federal Almanya (1949), Çek Cumhuriyeti (1992), Polonya (1918), Letonya (1993), Slovenya (1991) ve Slovakya (1993) gibi devletler kuruluşlarının hemen akabinde resmi gazete yayımlamaya başlamıştır¹⁹. Bu çerçevede yukarıda yapılan tespit, günümüz devletleri yönünden ileri sürülmesi pek olanaklı görünmemektedir. Bir diğer ifadeyle aslında günümüzde artık resmi gazete yayınının, bağımsız devlet olmanın önemli gereklerinden biri haline geldiği söylenebilir.

Resmi gazete yayınının hukuki güvenliği sağlama gibi önemli bir işlev üstlenmesi, bu gazetenin devletlerin ötesinde uluslararası kuruluşlarca yayımlanması sonucunu da doğurmuştur. Günümüzde bazı uluslararası kuruluşlar, yapmış oldukları hukuksal düzenlemeler veya taraf oldukları uluslararası anlaşmalar ile önemli gördükleri kararlarını kendi çıkardıkları resmi gazetelerinde yayımlamaktadır. Bu kuruluşların en önde geleni

[Code_22.pdf](#), (Erişim Tarihi: 07.03.2016).

17 DİK, **2009**, s. 164.

18 Doktrinde bazı yazarlar hukuki güvenlik ilkesinin gereği olarak hukuksal düzenlemelerin ilan edilmesini şart olarak ortaya koyarken, bu ilanın resmi gazetede yapılması gerekliliği üzerinde yeterince durmamıştır. Bkz. KÖKÜSARI, İsmail, **Anayasa Hukukunda Hukuki Güvenlik İlkesi**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015, s. 81-82. ÇAĞLAR, Selda, "Hukuk Devleti Açısından Hukuki Belirlilik - Hukuk Güvenliği İlişkisi", **Hukuk Güvenliği**, Türkiye Barolar Birliği & Kamu Hukukçuları Platformu, (Hazırlayan: Ece Göztepe), 8-9 Kasım 2013, Ankara, s. 54-55. Kanaatimizce günümüzde hukuki güvenlik ilkesinin sağlanabilmesi için hukuksal düzenlemelerin herhangi bir yayın aracıyla ilan ediliyor olması yeterli değildir. Bu ilanın mutlaka hukuksal çerçevesi çizilmiş ve kendisine resmiyet tanınmış bir gazete ile yapılması gerekir. Benzer yönde bkz. GRISWOLD, **1934**, s. 205.

19 Bkz. Publications Office of the European Union, **2009**, s. 75, 147. Benzer yönde bkz. TICE, **2005**, s. 301.

Avrupa Birliği'dir. Avrupa Birliği kuruluşunun hemen akabinde, 30 Aralık 1952 tarihinde resmi gazete (*Official Journal of the European Coal and Steel Community*) çıkarılmaya başlamıştır. Benzer şekilde Uluslararası Ceza Mahkemesi hukuksal düzenlemelerini, çıkardığı resmi gazetede (*Official Journal of the International Criminal Court*) yayımlamaktadır²⁰.

II. Resmi Gazetenin Hukuksal Çerçevesi

A. Genel Olarak

Resmi gazeteler hukuksal bir çerçeveye sahip olmak zorundadır. Resmi gazetenin hukuksal çerçevesi ne kadar güçlü olursa bu gazete kendisinden beklenen işlevi o kadar daha etkili bir şekilde yerine getirebilir ve hukuki güvenlik ilkesi güçlenir. Resmi gazetenin hukuksal çerçevesinin güçlü bir şekilde ortaya konulabilmesi için var olması gereken ilk unsur, resmi gazete yayınlarının hukuksal bir düzenlemeye kavuşturulmasıdır. Hukuksal düzenlemenin niteliği elbette bu hukuksal çerçevenin sağlam bir şekilde oluşturulup oluşturulmadığının belirlenmesinde etkili olacaktır. Gelişmiş hukuk sistemlerinde genellikle resmi gazete yayınları, ilk önce kanun konusu olur ve sonrasında uygulamaya yönelik hususlar düzenleyici idari işlemlerle belirlenir. Konuya ilişkin temel hususların kanunla düzenlenmesi yöntemi, temel hak ve özgürlüklerin korunması bakımından düzenleyici işlemlerle düzenleme yöntemine göre daha etkin bir yöntem olduğundan tercih edilir niteliktedir. Fakat diğer taraftan, resmi gazete yayınları hakkında teknik ve ihtisasa ilişkin birçok husus bulunabilir ve resmi gazetenin düzenleyici idari işlemlere konu olan kısmı oldukça geniş bir alan kaplayabilir. Örneğin, Avusturya'da resmi gazete yayınlarına ilişkin temel düzenlemelere 2004 tarihli Avusturya Federal Resmi Gazetesi Hakkındaki Federal Kanunda (*Bundesgesetz über das Bundesgesetzblatt 2004 - BGGIG*) yer verilmiş²¹ ve uygulamaya yönelik hususların düzenlenmesi düzenleyici işlemlere bırakılmıştır (md. 14/2). Hatta söz konusu Kanunda resmi gazete uygulamasına yönelik ayrıntılı birçok hususa yer verilmiştir. Resmi gazeteyi kimin yayımlayacağı ve gazetenin hangi dilde yayımlanacağı (md. 1), kaç bölümden oluştuğu ve bölümlerin ayrıntılı içeriği (md. 2-5), gazetenin internet ortamında yayımlanması ve güvenilirliğine ilişkin hususlar (md. 7-8), erişilebilirlik ilkeleri (md. 9) ve hataların düzeltilmesi (md. 10) gibi hususlar söz konusu Kanunun içeriğini oluşturmuştur. Benzer şekilde Kanada'da resmi gazete yayınlarına ilişkin temel düzenlemelere *Statutory Instruments Act*'ta²² genel olarak yer verilmiş, ayrıntılı ve uygulamaya yönelik düzenlemeler ise *Statutory Instruments Regulations*'da²³ yer almıştır. ABD'de idarenin düzenleyici işlemlerine ilişkin resmi gazete (*The Federal Register*) yayınları esas olarak *Federal Register Act* ve *Administrative Procedure Act*

20 https://www.icc-cpi.int/en_menus/icc/legal%20texts%20and%20tools/official%20journal/Pages/index.aspx, (Erişim Tarihi: 21.03.2016).

21 Kanunun İngilizce çevirisi için bkz. https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/ErV/ERV_2003_1_100/ERV_2003_1_100.pdf, (Erişim Tarihi: 27.06.2016).

22 laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/S-22/, (Erişim Tarihi: 27.05.2016).

23 laws-lois.justice.gc.ca/eng/regulations/C.R.C.%2C_c._1509/index.html, (Erişim Tarihi: 27.05.2016).

ile düzenlenmiş, uygulamaya yönelik birçok düzenleyici işlem yürürlüğe konulmuştur²⁴.

İkinci unsur söz konusu hukuksal düzenlemelerin kişiler üzerinde yeterli güvenceyi sağlayıp sağlamadığı hususudur. Bir ülkenin sadece resmi gazete yayınları hakkında düzenlemeye sahip olması, o ülke resmi gazetesinin hukuki güvenlik ilkesini gerçekleştirmeye yeterli olduğunu göstermez. Var olan hukuksal düzenleme, aynı zamanda içerik yönünden hukuki güvenlik ilkesini gerçekleştirmeye yeterli olmalıdır. Resmi gazete yayınlarına yüklenen misyon, gazeteyi yayımlayan kurum, gazetenin teklifi veya çokluğu, içeriği ve erişilebilirliği gibi hususların hukuksal düzenleme konusu olması ve hukuksal güvence sağlaması, bu hususta ele alınabilecek konuların başında gelir. Söz konusu hususlar aşağıdaki bölümlerde yeri geldikçe değerlendirilmiştir.

B. Ülkemizdeki Durum

Türkiye, Resmi Gazete'nin hukuksal çerçevesinin kanunla çizildiği ve bu çerçevenin ikincil düzenlemelerle güçlendirildiği ülkelerden biridir. Yalnız ülkemizde Resmi Gazete'nin hukuksal çerçevesi tek bir kanunla düzenlenmiş değildir. Bu hususta iki tane genel kanun ve özellikle hangi tür hukuksal düzenleme ve kararların resmi gazetede yayımlanacağına yönelik birçok farklı kanunda belki yüzlerce özel hüküm bulunmaktadır. Bu hususta genel kanun olarak ele alabileceğimiz kanunlar, 23.05.1928 tarihli ve 1322 sayılı Kanunların ve Nizamnamelerin Sureti Neşir ve İlanı ve Meriyet Tarihi Hakkında Kanun ve 24.05.1984 tarihli ve 3011 sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanacak Olan Yönetmelikler Hakkında Kanun'dur²⁵. Her ne kadar adı sadece kanun ve tüzüklerin (nizamnamelerin) ilanına ilişkin olsa da Kanunların ve Nizamnamelerin Sureti Neşir ve İlanı ve Meriyet Tarihi Hakkında Kanun ile genel olarak Resmi Gazete'de yayımlanması zorunlu olan hukuksal düzenleme ve karar türleri tek tek belirlenmiştir. Resmi Gazete'de Yayımlanacak Olan Yönetmelikler Hakkında Kanun ile ise ne tür yönetmeliklerin Resmi Gazete'de yayımlanacağı düzenlenmiştir. Söz konusu iki kanun dışında ayrıca birçok kanunda Resmi Gazete'de yayımlanması zorunlu olan yayınlara yer verilmiş bulunmaktadır. Örneğin Anayasanın 121. maddesine göre, olağanüstü hal ilanına karar verilmesi durumunda bu karar Resmi Gazete'de yayımlanır ve hemen Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur. Yine Anayasaya göre Anayasa Mahkemesi kararları Resmi Gazete'de yayımlanmak zorundadır (md. 153/6). Benzer şekilde diğer birçok ülke uygulamasında, resmi gazetede yayım zorunluluğuna ilişkin kanunlarda bu tip düzenlemelere yer verilmektedir.

24 Kanunlar için bkz. <https://www.archives.gov/federal-register/laws/federal-register/>, (28.05.2015).

25 Ayrıca kanun ve kanun hükmünde kararnamelemlerin Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girebileceğine yönelik hükümler doğrudan Anayasada yer alır. Anayasanın 151. maddesinde, Anayasa Mahkemesi'nde doğrudan doğruya iptal davası açma süresi düzenlenirken dolaylı bir anlatımla kanunların Resmi Gazete'de yayım zorunluluğu da öngörülmüştür. TEZİÇ, Erdoğan, **Anayasa Hukuku**, 20. Baskı, Beta, İstanbul, Nisan 2016, s. 55. Anayasanın 91. maddesinde ise kanun hükmünde kararnamelemlerin Resmi Gazete'de yayımlandıkları gün yürürlüğe gireceği, ancak kararnamede yürürlük tarihi olarak daha sonraki bir tarihin de gösterilebileceğine yönelik açık bir hükme yer verilmiştir. Benzer şekilde örneğin, Alman Anayasasında da kanunların resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girebileceğine yönelik bir hüküm bulunmaktadır (md. 82). Bkz. https://www.bundestag.de/blob/284870/ce0d03414872b427e57fcb703634dcd/basic_law-data.pdf, (Erişim Tarihi: 27.06.2016).

Resmi Gazete yayınlarının hukuksal çerçevesine ilişkin yürürlüğe konulmuş temel ikincil düzenlemeleri ise 22.06.1927 tarihli ve 5335 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Resmi Gazete'nin Sureti Neşir ve Muamelelerinin Tarzı İcrasına Dair Yönetmelik²⁶ ile Resmi Gazete'de Yayımlanacak Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararları; Meclisin Yaptığı Seçimlerin Sonuçları; Başkanlık Divanı Kararları Hakkında Yönetmelik²⁷ oluşturur. Bunlardan ilki ile Resmi Gazete'nin genel olarak hukuksal çerçevesi çizilmiş, ikincisi ile ise Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Başkanlık Divanı kararları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda yapılan seçim sonuçlarından hangilerinin Resmi Gazete'de yayımlanacağı düzenlenmiştir. Hangi tür hukuksal düzenleme ve kararların Resmi Gazete'de yayımlanacağına ilişkin diğer başka yönetmeliklerde de özel hükümlere yer verilebilmektedir. Örneğin, 18.03.2002 tarihli ve 2002/3975 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmeliğin 7. maddesinde ÖSYM'nin, KPSS tarihi, başvuru tarihi ve başvurunun ne şekilde ve nereye yapılacağını Resmi Gazete'de ve Türkiye genelinde yayınlanan en yüksek tirajlı ilk üç gazetede farklı tarihlerde ilan vermek suretiyle duyuracağı öngörülmüştür.

Bu çerçevede ülkemizde Resmi Gazete'nin hukuksal çerçevesini düzenleyen ve Resmi Gazete'de yayımlanması zorunlu olan yayınları tek tek belirleyen kanun ve ikincil düzenlemelerin yürürlükte bulunması, Resmi Gazete yayınlarında hukuki güvenlik ilkesinin ilk unsurunun karşılandığını gösterir.

Söz konusu düzenlemelerin içerik yönünden temel hak ve özgürlükleri koruyucu nitelik taşıyıp taşımadığı hususu farklı bir konudur. Bu konu aşağıda ilgili olduğu yerlerde değerlendirilmiştir. Fakat söz konusu hukuksal düzenlemeler hakkında genel bir değerlendirme yapmak gerekirse 1322 sayılı Kanun, 3011 sayılı Kanun ve özel kanunlarda yer alan diğer hükümlerle aslında Türk hukuk sisteminde Resmi Gazete'yi yayımlayan kurumun açıkça belirlendiği²⁸, gazetenin içeriğinde yer alacak yayınların tek tek tespit edildiği, gazete yayınlarında birlikteliğin sağlandığı, güncellik, süreklilik, düzenlilik, ücretsiz olma ve geleceğe yönelik olarak kullanılabilme ilkelerinin hukuksal güvenceye kavuşturulduğu ve böylece genel olarak Resmi Gazete yayınlarında hukuki güvenlik ilkesini sağlamaya yönelik hukuksal mekanizmaların oluşturulduğu söylenebilir. Bununla birlikte eleştirilebilecek bazı hususlar da vardır. İlk olarak her ne kadar Resmi Gazete yayınları kanun düzeyinde hukuksal bir alt yapıya kavuşturulmuş olsa da bu konuda iki tane farklı genel nitelikli kanunun yürürlükte bulunması tartışılmalıdır. Yukarıda belirtildiği gibi 1322 sayılı Kanunların ve Nizamnamelerin Sureti Neşir ve İlanı ve Meriyet Tarihi Hakkında Kanun, Resmi Gazete hakkında genel kural ve ilkeleri; 3011 sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanacak Olan Yönetmelikler Hakkında Kanun ise Resmi Gazete'de yayımlanacak olan yönetmelikleri düzenler. Söz konusu hususların iki farklı kanunun

26 RG: 29.6.1927, 620.

27 RG: 01.10.1989, 20299.

28 1322 sayılı Kanuna göre T.C. Resmi Gazete, Başbakanlığın bir ana hizmet birimi olan Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü'nce yayımlanır.

konusu olması anlamlı görünmemektedir. 1322 sayılı Kanunun 1. maddesinde Resmi Gazete’de yayımlanması zorunlu olan yayınlar tek tek belirlenmiştir. 3011 sayılı Kanunda ise hangi yönetmeliklerin Resmi Gazete’de yayımlanacağı tek tek belirlenmiştir. Şu halde her iki kanunun konusunu oluşturan hususların belli bir noktada aynı yönde olması itibarıyla birbirinden farklı iki kanunla düzenlenmesi, gereksiz kanun fazlalığı ortaya çıkarmaktan başka bir işe yaramaz. Bu nedenle 1322 ve 3011 sayılı Kanunla düzenlenen hususların tek bir kanun konusu olması gerektiği söylenebilir²⁹.

İkinci olarak, yine genel bir değerlendirme yapıldığında, 1322 sayılı Kanunun oldukça eski tarihli olduğu ve günün ihtiyaçlarını karşılama hususunda yetersiz kaldığı görülmektedir³⁰. 1322 sayılı Kanun, 1928 yılında yürürlüğe girmiş bir kanundur ve o yıllardan günümüze değin mevzuatımızda ve toplumsal hayatımızda birçok değişiklik olmuştur. Bu değişikliklere rağmen 1322 sayılı Kanunda gerekli düzeltmeler yapılmamıştır³¹. Söz konusu kanuna bakıldığı zaman örneğin Kanunun 1. maddesinde yer alan, Resmi Gazete’de yayımlanması zorunlu tutulan yayınlar arasında hala *yasama yorumları* yer almaktadır. Halbuki TBMM’nin yasama yorumu niteliğinde kararlar verebilmesine ilişkin düzenleme 1961 Anayasası ile yürürlükten kaldırılmıştır³². Yani artık TBMM yasama yorumu niteliğinde kararlar verememektedir. Yine benzer şekilde anılan kanunda, “Şürayı Devletçe nizamnamelerin tefsirine ve menafii umumiyeye hadim cemiyetlerin tasdikına” ilişkin kararların Resmi Gazete’de yayımlanması zorunlu kılınmıştır. Danıştay Kanunu ve Dernekler Kanunu’nda yapılan değişikliklerle Danıştay’ın artık tüzükleri yorumlama ve kamuya yararlı dernekleri tasdik etme gibi yetkileri bulunmadığından bu hüküm de işlevsiz hale gelmiştir³³.

Diğer taraftan 1322 sayılı Kanun, Resmi Gazete’nin internet ortamında yayımlanmasına yönelik hiçbir hüküm içermemektedir. Gerçi ülkemizde internet ortamında yayımlanan Resmi Gazete’nin resmi bir bağlayıcılığı bulunmadığı için, sadece bilgi amaçlı internet ortamında yayımlanan gazete yayınlarının hukuksal bir altyapıya kavuşturulmasının anlamsız olduğu söylenebilir. Aşağıda ayrıca belirtildiği üzere gerek Resmi Gazete’nin internet ortamındaki haline resmi bağlayıcılık tanınması yönündeki gelişmeler gerekse bu yönde gelişme olmasa bile nihayetinde idari bir faaliyet olması itibarıyla resmi bağlayıcılık taşımayan Resmi Gazete yayınlarına da hukuksal bir çerçeve çizilmesi gerekliliği karşısında, 1322 sayılı Kanunun teknolojik gelişmeler çerçevesinde yeniden değerlendirilmesi gerektiği ileri sürülebilir³⁴. Ayrıca yine örneğin, Resmi Gazete yayınlarında

29 Aynı yönde bkz. TAN, Turgut, “Resmi Gazetede Yayımlanacak Yönetmelikler ve Resmi Gazete Yayınları Üzerine”, **Amme İdaresi Dergisi**, Sayı: 18/1, Mart/1985, s. 68.

30 TAN, **1985**, s. 68.

31 DURAN, **1970**, s. 6. TAN, **1985**, s. 68.

32 DURAN, **1970**, s. 6. TAN, **1985**, s. 68.

33 DURAN, **1970**, s. 7.

34 Örneğin Avrupa Birliği, resmi gazetenin internet ortamında yayımlanabilmesinin hukuksal altyapısını yürürlüğe koyduğu bir tüzükle gerçekleştirmiştir. Avrupa Birliği Resmi Gazetesinin elektronik ortamda yayımlanmasına ilişkin tüzük (*Council Regulation (EU) No 216/2013 of 7 March 2013 on the electronic publication of the Official Journal of the European Union*) 2013 yılında yürürlüğe girmiştir. Bkz. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32013R0216>, (Erişim Tarihi: 17.03.2016).

yapılan hatalar ve bunların düzeltilmesi usulüne ilişkin herhangi bir düzenlemeye³⁵ 1322 sayılı Kanunda ve diğer kanunlarda yer verilmemiştir³⁶.

Son olarak 3011 sayılı Kanun bakımından, söz konusu kanunla sadece hangi yönetmeliklerin Resmi Gazete’de yayımlanacağı düzenlenmekle birlikte, yönetmelik dışındaki *tebliğ, genelge, karar, ana statü ve tarife* gibi düzenleyici idari işlemlerden hangilerinin yayımlanacağı hususuna ilişkin bir düzenleme getirilmemiş olması eleştiri konusu yapılabilir. Buradan yola çıkarak bir an için 3011 sayılı Kanunun eksik bir düzenleme getirdiği düşünülebilir. Fakat doktrinde bir kısım yazarın da belirttiği gibi tebliğ, genelge, karar, ana statü ve tarife gibi düzenleyici idari işlemler de *yönetmelik* olarak değerlendirilebilir ve yönetmeliklerin Resmi Gazete’de yayım usulü her neyse aynı usulün bunlar bakımından da geçerli olacağı ileri sürülebilir³⁷.

Yine 3011 sayılı Kanunda hangi tür yönetmeliklerin Resmi Gazete’de yayımlanacağı belirlenirken çok genel nitelikli düzenlemelere yer verildiği düşünülebilir. Örneğin, söz konusu kanuna göre “*kamuyu ilgilendiren*” yönetmeliklerin Resmi Gazete’de yayımlanması zorunludur. Kamuyu ilgilendirme kıstası çok genel ve sübjektif bir nitelik taşıdığı için uygulamada hangi yönetmeliklerin kamuyu ilgilendirdiği, hangilerinin ise ilgilendirmediği hususu çoğu zaman tartışmalı olmuştur³⁸. Benzer şekilde 3011 sayılı Kanuna göre “*kamu personeline ait genel hükümleri kapsayan yönetmelikler(in)*” Resmi Gazete’de yayımlanması zorunluluğunda da bir belirsizlik görünmektedir³⁹. Fakat kanaatimizce burada 3011 sayılı Kanunun düzenleniş biçiminden kaynaklanan bir sorun mevcut değildir. Aslında Kanunun getirdiği söz konusu düzenlemeler, soyut ve objektif düzenleme yöntemi bakımından oldukça yerindedir. Yapılması gereken bu düzenlemelerin, düzenleyici idari işlemlerle somutlaştırılmasıdır. Kanaatimizce eksik olan budur. 3011 sayılı Kanunun uygulanmasına ilişkin bir yönetmelik yürürlüğe konulmamış ve bu durum Kanunun kendisini tartışmalı hale getirmiştir. Hangi tür yönetmeliklerin kamuyu ilgilendireceği Başbakanlık tarafından çıkarılan bir yönetmelikle daha somut olarak belirlenmiş olsaydı, yukarıda ifade ettiğimiz sorunlar büyük olasılıkla ortaya çıkmayacaktı⁴⁰.

35 Örneğin, 2004 tarihli Avusturya Federal Resmi Gazetesi Hakkındaki Federal Kanunda (*Bundesgesetz über das Bundesgesetzblatt 2004 - BGGIG*) resmi gazete düzeltmelerine ilişkin açık bir hükme yer verilmiştir (md. 10). Bu hükme göre *Federal Chancellor*, resmi gazetede yayımlanan mevzuatın orijinal halinde farklılık göstermesi (yayım hataları-*errors of publication*) veya yayın numarası ve sayfa atfı gibi resmi gazetenin kendi iç yapısı ile ilgili hususlarda hata yapılması durumunda düzeltme yapabilir. Bunun dışında, resmi gazetede yayımlanan mevzuatın içeriğini değiştirecek şekilde düzeltme yapılamaz. Kanunun İngilizce çevirisi için bkz.

https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/ErV/ERV_2003_1_100/ERV_2003_1_100.pdf, (Erişim Tarihi: 27.06.2016).

36 DURAN, 1970, s. 12. Resmi Gazete’de yayımlanan kanunlarda hata yapılmasının ortaya çıkarılabileceği hukuksal sorunlar için bkz. TEZİÇ, 2016, s. 33, Dipnot no. 47. SÖYLER, Yasin, **Mevzuat Yapım Hukuku ve Başbakanlığın Hukuksal Rolü**, 1. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2016, s. 251 vd.

37 DURAN, 1970, s. 11.

38 TAN, 1985, s. 67.

39 TAN, 1985, s. 67.

40 Aynı yönde bkz. TAN, 1985, s. 67. Aslında Resmi Gazete içeriğinin nelerden oluşacağına yönelik bir düzenlemeye 22.06.1927 tarihli ve 5335 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan Resmi Gazete’nin Sureti Neşir ve Muamelesinin Tarzı İcrasına Dair Yönetmelikte (md. 2) yer verilmiştir. Söz konusu düzenlemede sadece

Özet olarak yukarıda ifade ettiğimiz genel çerçevede, 1322 sayılı Kanunun günün ihtiyaçlarına göre 3011 sayılı Kanunla birleştirilerek yeni bir düzenleme getirilmesi *hukuki belirlilik ilkesi* yönünden daha faydalı olacaktır⁴¹.

III. Resmi Gazeteyi Yayımlayan Kurumlar

Resmi gazetenin hangi kurum tarafından yayımlandığı hukuki güvenlik ilkesini etkileyecek hususlardan biridir. Gazeteyi yayımlayan kurumun vatandaş nezdindeki itibarı ve güvenilirliği, gazete yayınlarına güvenilirliği de olumlu veya olumsuz etkileyebilir. Fakat hangi kamu kurumu tarafından yayımlanırsa yayımlansın genellikle gazeteyi yayımlayan kurumun güvenilirliği; gazete yayınlarının düzenliliği, sürekliliği, ciddiliği ve hatasızlığı gibi hususlara ilişkin olmaktadır. Ayrıca gazeteyi yayımlayan kurum her ne kadar merkezileşirse gazeteye olan güven de o ölçüde artmaktadır. Örneğin parlamenter hükümet sisteminin uygulandığı bir ülkede, resmi gazetenin bir bakanlık yerine Başbakanlık tarafından yayımlanması çoğu zaman tercih edilir nitelikte olmaktadır. Fakat ülkelerin tarihsel, siyasi ve bürokratik gelişimleri ve resmi gazeteye yükledikleri hukuksal işlev farklı yönde tercihler kullanabilmelerini sağlayabilir. Ülkemizde Resmi Gazete TBMM'nin ilk kurulduğu yıllarda parlamentonun yayın aracı olarak faaliyete başlamıştır. O dönemde meclis hükümeti sisteminin benimsenmesinin doğal bir sonucu olarak Resmi Gazete yayının da TBMM tarafından yapılması uygun görülmüştür. Parlamenter sisteme geçilmesi ile birlikte Resmi Gazete yayım sorumluluğu Başbakanlığa verilmiştir. Görüldüğü üzere ülkemizde Resmi Gazete yayınları, benimsenen hükümet sistemine göre sistemin pratikte en etkin gücü tarafından gerçekleştirilmiştir. Elbette bu gelişimde, parlamenter sistemin benimsenmesinin yanı sıra Resmi Gazete bünyesinde, kurumlara ait düzenleyici idari işlemlerin yayım öncesi merkezi olarak Başbakanlık tarafından incelenmesi gibi faaliyetler de etkili olmuştur.

Resmi gazete yayınlarının Başbakanlık sorumluluğunda olduğu birçok ülke vardır. Örneğin, Fransa'da resmi gazete Başbakanlık bünyesinde yer alan *Yasal ve İdari Bilgi Müdürlüğü* (*Direction de l'information Légale et Administrative-DILA*), Avusturya'da *Austrian Federal Chancellery* bünyesindeki *Yasal ve Anayasal Hizmetler Genel Müdürlüğü* (*Legal and Constitutional Service*)⁴² tarafından yayımlanır. Resmi gazete yayım sorumluluğunu bir bakanlığa veya bakanlık dışında ayrıca teşkilatlandırılmış bir başka kamu kurumuna veren ülkeler de vardır. Bu şekilde bakanlıkların görevlendirilmesi halinde, genellikle görevli kılınan bakanlık adalet bakanlığı olmaktadır. Almanya, İtalya, Danimarka ve Belçika gibi ülkelerde resmi gazete yayım sorumluluğu adalet bakanlığına verilmiştir. Bakanlık dışındaki kamu kurumlarının görevli kılındığı ülkeler içerisinde ise İngiltere⁴³,

yönetmeliklerin de (talimatların) Resmi Gazete'de yayımlanmasının zorunlu olduğu belirtilmekle yetinilmiştir. Hangi yönetmeliklerin Resmi Gazete'de yayımlanacağı, hangilerinin ise yayımlanmayacağı anılan yönetmelikle açıkça belirlenmemiştir. Halbuki düzenleyici idari işlem yapma mantığının doğal sonucu olarak, söz konusu Bakanlar Kurulu yönetmeliğinde daha somut ve belirli düzenlemelere yer verilebilirdi.

41 Aynı yönde bkz. DURAN, 1970, s. 15. TAN, 1985, s. 68.

42 <http://www.bka.gv.at/site/6861/default.aspx>, (Erişim Tarihi: 21.03.2016).

43 İngiltere'de bizdeki anlamda bir resmî gazetenin bulunmadığı hususunu yukarıda belirtmiştik. Bu nedenle

İspanya ve ABD gibi ülkeler yer alır. Örneğin, İngiltere’de hem hukuksal düzenlemelerin yer aldığı *legislation.gov.uk* hem de ilanların yer aldığı *The Gazette*, Ulusal Arşiv Kurumu’nun (*The National Archives*) bir parçasını oluşturan *Her Majesty’s Stationery Office*’in gözetimi altındaki *The Stationery Office* tarafından yayımlanır⁴⁴. ABD’de de benzer şekilde yürütme organı tarafından yürürlüğe konulan hukuksal düzenlemelerin yer aldığı *The Federal Register* ile kanunların yer aldığı *The United States Statutes At Large*’ı yayımlama sorumluluğu, *National Archives and Records Administration (NARA)*’a verilmiştir. *The Federal Register*’ın yayımlanmasında NARA’nın yanı sıra aynı zamanda *Government Printing Office (GPO)* de sorumluluk üstlenmiştir⁴⁵.

IV. Resmi Gazetenin Tekliği

Resmi gazetenin tekliği veya çokluğu, hukuksal düzenleme ve ilanların aynı veya farklı resmi gazetelerde yayımlanması ve devletlerin yapısının üniter veya federal olması ya da ülke içinde özerk bölgelerin bulunmasına göre değişir. Şöyle ki bazı devletler hukuksal düzenleme ve ilanlara aynı resmi gazete içerisinde yer verirken bazıları söz konusu içeriği farklı resmi gazetelerde yayımlar. Türkiye, Belçika ve Kanada gibi devletler birinci grup, İngiltere, Danimarka, Almanya ve Avusturya gibi devletler ise ikinci grupta yer alır⁴⁶. Yine devletin yapısının üniter veya federal olmasına göre ülkede yayımlanan resmi gazete sayısı değişebilir. Genellikle üniter devletlerde devletin yapısı gereğince resmi gazete de bir tane olacak şekilde (üniter yapısından bağımsız olarak bu devletlerde de resmi gazete birden fazla sayıda olabilir), Almanya⁴⁷ ve Avusturya⁴⁸ gibi bazı federal devletlerde ise hem federal hem de federe devletler düzeyinde birden fazla olacak şekilde yayımlanır⁴⁹.

Resmi ilanların, hukuksal düzenleme ve kararların yayımlandığı resmi gazeteden ayrı yayımlanması erişilebilirlik hususunda bir sakınca ortaya çıkarmaz. Hem resmi ilanların hukuksal düzenleme ve kararlardan nitelik olarak farklılık göstermesi ve taşıdıkları işlev hem de hacim olarak kapsamlı oluşları, bunların ayrı yayımlanmalarını gerekli kılabilir. Doktrinde bazı yazarlar ülkemiz yönünden resmi ilanların, özel gazetelere verilen resmi ilanları da kapsamına alacak şekilde çıkarılacak bir “*Resmi İlanlar Gazetesi*” ile Resmi Gazete’den ayrı yayımlanmasının, anlaşılabilirlik ve ekonomiklik bakımından

burada kastedilenin, içerisinde hukuksal düzenlemelerin yer aldığı *legislation.gov.uk* ve ilanların yer aldığı *The Gazette* olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

44 Resmi gazete yayınlarından sorumlu kurumların dağılımını istatistikî olarak gösteren bir çalışma için bkz. Publications Office of the European Union, **2009**, s. 230.

45 <http://www.archives.gov/federal-register/the-federal-register/about.html>, (Erişim Tarihi: 28.06.2016).

46 Bu bilgilere toplu halde şu eserden ulaşılabilir: Publications Office of the European Union, **2009**, s. 1-236.

47 Publications Office of the European Union, **2009**, s. 54.

48 <https://www.ris.bka.gv.at/UI/Erv/Info.aspx>, (Erişim Tarihi: 21.03.2016).

49 Belçika gibi federatif devlet yapısına sahip olmakla birlikte hem federal hem de bölgesel düzeydeki hukuksal düzenlemelerini tek bir resmi gazetede yayımlayan ülkeler de vardır. Bkz. Publications Office of the European Union, **2009**, s. 32.

faydalı olacağını belirtmiştir⁵⁰. Resmi ilanların, hukuksal düzenleme ve kararlardan nitelik olarak farklılık göstermesi nedeniyle Resmi Gazete'den ayrı yayımlanması düşüncesi mantıklı bulunabilir. Fakat kanaatimizce resmi ilanlar kısmı ayrı yayımlansa bile bu kısım, Resmi Gazete'nin eki niteliğinde olmalı, Resmi Gazete'nin bütünlüğü korunmalıdır⁵¹.

Diğer taraftan bazı ülkelerde kanunlar ve düzenleyici işlemler şeklinde hukuksal düzenlemeler arasında da ayırım yapılmakta, söz konusu işlemler farklı gazete veya yayın araçlarında yayımlanmaktadır. Örneğin ABD'de kanunlar, süreklilik arz eden derleme niteliğindeki ve resmi bağlayıcılığı haiz *The United States Statutes At Large*'da⁵², düzenleyici işlemler *Federal Register*'da⁵³; benzer şekilde Danimarka'da birincil ve ikincil düzeydeki yasal düzenlemeler *Lovtidende*'de, yasa altı düzenleyici işlemler ise *Ministerialtidende*'de⁵⁴ yayımlanır⁵⁵. Bu tür ülkelerde kanun ve idarenin düzenleyici işlemlerine, ayrı ayrı vatandaşlar üzerinde ortaya çıkardıkları hukuksal etkinin büyüklüğü göz önünde bulundurularak özel önem atfedilmiş ve kanun ve düzenleyici işlemlerin tamamına bütüncül olarak ayrı resmi gazeteler bünyesinde yer verilmiştir⁵⁶.

Görüldüğü üzere aslında birçok ülke uygulamasında resmi yayınlar sadece bir tane resmi gazete aracılığıyla kamunun bilgisine sunulmamaktadır. İlanlar ve bazen kanunlar, düzenleyici işlemlerden farklı resmi yayın araçlarında yayımlanmaktadır. Fakat kanunların veya düzenleyici işlemlerin yayımlandığı yayın araçlarında bir bütünlük göze çarpmaktadır. Genellikle kanunlar ve düzenleyici işlemler kendi içerisinde bir bütün olarak veya birlikte ele alınarak tek bir yayın aracında yayımlanmaktadır. Aslında resmi gazetenin tekliği ilkesi, belki de bu noktada etkinlik gösterebilir. Kanunların veya düzenleyici işlemlerin kendi içerisinde ayrıştırılarak farklı farklı yayın araçlarında veya gazetelerde yayımlanması, erişilebilirlik bakımından sorun oluşturur ve hukuki güvenlik ilkesini ihlal edebilir. Ülkemiz özelinde konu ele alındığı zaman ise kanaatimizce kanunlar, düzenleyici idari işlemler, mahkeme kararları ve ilanların bir bütün olarak tek bir yayın aracılığıyla yayımlanması, erişilebilirlik bakımından kaçınılmazdır. Çünkü ülkemizde söz konusu yayınların Resmi Gazete dışında başka yayın araçlarında yayımlanmasının takibi hem oldukça güç hem de maddi açıdan külfetlidir.

50 KARAYALÇIN, Yaşar, "Resmi Gazetenin Yeni Şekli Hakkında Notlar", **Ankara Barosu Dergisi**, 1978, Sayı: 1, s. 40-41.

51 Aksi yönde, yani ilanların erişilebilirlik bakımından düzenleyici işlemlerin yayımlandığı resmi gazeteden ayrı yayımlanması gerektiği hakkında bkz. GRISWOLD, **1934**, s. 209.

52 https://www.gpo.gov/help/index.html#about_united_states_statutes_at_large.htm, (Erişim Tarihi: 28.06.2016).

53 Ayrıntılı bilgi için bkz. <http://www.ofr.gov/?AspxAutoDetectCookieSupport=1>, (Erişim Tarihi: 28.06.2016).

54 Publications Office of the European Union, **2009**, s. 47.

55 *The Federal Register*, ABD'de federal yürütme organına ait hukuksal düzenlemelerin bir bütün olarak yayımlandığı resmi gazetedir. *Lovtidende* ve *Ministerialtidende* ise Danimarka devletine ait resmi gazetelerdir.

56 Erişilebilirlik bakımından idarenin düzenleyici işlemlerine diğer hukuksal düzenleme ve ilanlardan ayrı olarak tek bir resmi gazete bünyesinde yer verilmesinin büyük önem taşıdığı hakkında bkz. GRISWOLD, **1934**, s. 205.

V. Resmi Gazeteye Erişilebilirlik (Accessibility)

Resmi gazetenin hukuki güvenlik ilkesi yönünden en fazla önem taşıdığı hususlardan birisi *erişilebilirlik* konusudur. Erişilebilir olmayan veya yeterli düzeyde erişilebilirlik sağlayamayan bir resmi gazetenin hukuksal güvence sağlaması olanaksızdır. Resmi gazete-ye erişilebilirlikte önem taşıdığı düşünülen bazı hususlara ana başlıklarıyla aşağıda yer verilmiştir.

A. Resmi Gazetenin Yazılı Ortam ve İnternet Ortamında Yayınlanması

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin henüz günümüzdeki düzeyde gelişmediği yıllarda resmi gazeteler yazılı formatta yayınlanmakta ve abonelik sistemi ile düşük ücretler mukabilinde isteyen kişi ve kurumlara dağıtılmaktaydı. Bu sistemde resmi gazetenin ülkede yaşayan herkese ücretsiz olarak ulaştırılması imkansızdı. Haliyle bu husus, söz konusu yıllarda resmi gazete-ye erişilebilirlik bakımından olumsuz bir durum ortaya çıkarmaktaydı. 1990'lı yıllarda internetin toplumsal yaşantımıza girmesi ve diğer bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler ile birlikte resmi gazeteler artık sadece yazılı formatta (*paper version*) yayın yapan gazete olmaktan çıkmış ve elektronik ortamda (*electronic version*) yayına başlamıştır. Resmi gazete yayınlarının internet üzerinden yapılması ile birlikte söz konusu yayınlara daha geniş halk kesimlerinin kolayca erişebilmesine imkan tanınmıştır⁵⁷.

Resmi gazetenin yazılı format yanında aynı zamanda elektronik ortamda yayımlanması beraberinde bazı sorunları getirmiştir. Bu sorunlardan en önemlisi, hangi formatın resmi olarak bağlayıcı olacağı (*official version*) hususudur. Ülke uygulamalarına bakıldığı zaman bazı ülkeler sadece yazılı formata resmi bağlayıcılık tanırken, diğer bazı ülkeler ise her iki formata da aynı düzeyde bağlayıcılık tanımaktadır⁵⁸. Türkiye gibi ülkeler resmi gazetenin sadece yazılı formatına resmi bağlayıcılık tanıyan ülkelerdir. Bu ülkelerde resmi gazetenin elektronik versiyonu bilgilendirici mahiyet taşır. Aslıyan resmi gazetenin yazılı formatıdır. Elektronik formatla yazılı format arasında bir uyumsuzluk olduğu zaman hukuki açıdan esas alınacak metin, resmi gazetenin yazılı formatındaki metin olacaktır. Fransa⁵⁹ ve İtalya gibi ülkeler ise resmi gazetenin hem yazılı hem de elektronik ortamdaki haline aynı düzeyde resmi bağlayıcılık tanıır⁶⁰. Bu tür ülkelerde resmi gazetenin hem elektronik hem de yazılı formattaki hali *elektronik imza (electronic signature)* gibi teknolojik araçlarla resmiyet kazandırılan metinlerden oluştuğu için söz konusu formatlar arasında bir uyumsuzluk ortaya çıkma ihtimali kendisini göstermez.

Resmi gazete yayınlarının elektronik ortamda sunulması, kişilerin bu gazete-ye daha kolay ve ucuz bir şekilde erişebilirliği bakımından her ne kadar oldukça faydalı olmuşsa

57 COGGINS/HOLTERHOFF, 2011, s. 134. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin genel olarak hukuk kaynaklarına erişimi kolaylaştırdığı hakkında bkz. BLUME, 1999, s. 334.

58 COGGINS/HOLTERHOFF, 2011, s. 136.

59 Fransa Resmi Gazetesi'nin internet sitesi için bkz. <http://www.journal-officiel.gouv.fr/>, (Erişim Tarihi: 03.03.2016)

60 Publications Office of the European Union, 2009, s. 82-83. Bu konudaki istatistikî bir veri için bkz. aynı yerde, s. 232.

da gazetenin elektronik formatına resmi bağılayıcılık tanımamak, nispeten bu faydayı olumsuz etkilemiştir. Resmi gazetenin elektronik ortamda yayımlanması ile birlikte artık insanlar gazetenin yazılı formatını takip etmek yerine internet ortamındaki versiyonunu takip etmeye ve buna güvenmeye başlamışlardır. Kişiler resmi gazetenin internet ortamındaki halinin yazılı formattaki hali ile aynı olduğuna güvenmekte ve hukuki işlemlerini ona göre yürütmektedirler. Fakat gerçekte bu tür uygulamaya sahip ülkelerde aslanan ve resmi bağılayıcılığı bulunan resmi gazete formatı, yazılı format olduğu için sadece bu formata güvenerek işlem yapma zorunluluğu ortaya çıkar⁶¹. Bu durumda ise resmi gazetenin internet ortamında yayımlanması, işlevini tam olarak yerine getiremeyebilir. Örneğin, bu tür uygulamanın bulunduğu ülkelerde resmi gazetenin yazılı formatında yer alan bir kanun hükmünün, gazetenin internet ortamındaki formatında hatalı olarak yayımlandığını düşünelim. Uygulayıcılar bakımından, gazetenin resmi bağılayıcılığı bulunan formatı yazılı format olduğu için bu formatta yer alan kanun hükmü esas alınacak olmakla birlikte, hataen internet ortamında yayımlanan formattaki metin ne olarak kabul edilecektir? Bu husus hata olarak kabul edilip internet formatında düzeltme yapılsa bile internet ortamında hatalı metne daha baştan güvenerek hukuki işlem yapan kişilerin hukuksal durumu ne olacaktır? Kişilerin, resmi gazetenin internet ortamındaki haline güvenmeleri hukuken korunmasız mı bırakılacaktır? Görüldüğü üzere söz konusu uygulama beraberinde bazı hukuksal sorunların ortaya çıkmasına neden olabilir⁶².

Diğer taraftan resmi gazetenin elektronik ortamdaki haline de resmi bağılayıcılık tanınması bu tür sorunların ortaya çıkmasını önleyebilir. Ayrıca bu yöndeki bir uygulama, kişilerin resmi gazete yayınlarına güvenlerinin korunabilmesi bakımından daha güvencelidir. Madem resmi gazete internet ortamında, yazılı formata nispeten çok daha geniş halk kesimlerinin erişimine açılıyor, o halde bu uygulama işlevsel ve anlamlı hale getirilmeli ve kişilerin her ne formatta olursa olsun resmi gazeteye güveni korunmalıdır. Ancak bununla birlikte resmi gazetenin elektronik ortamdaki haline resmi bağılayıcılık tanınması, elektronik versiyonun e-imza gibi teknolojik araçlarla resmileştirilmesi ve hukuksal anlamda güvenli bir sunum haline dönüştürülmesi (*authentication*) gibi bir zorunluluğu beraberinde getirir⁶³.

61 Resmi gazete yayınlarında internetin çok da güvenilebilecek bir kaynak olmadığı hakkında bkz. TICE, **2005**, s. 307.

62 Örneğin Yargıtay, mahkemelerce verilen mahkumiyet kararlarının ilgisine tebliğinin sağlanması için Resmi Gazete'de yapılan *ilanen tebliğatlar* hakkında "... resmi dairelerle, belli ve çok sınırlı abonelere gönderilen ve bu nedenle, ilan konusunun ilgisinin bilgisine ulaştıracak en emin gazete niteliğinde olmayan Resmi Gazete ile yaptırılması usulsüz olup..." şeklinde bir içtihat oluşturmuştur. Bkz. Yargıtay 10. Ceza Dairesi, 7/3/2006, E: 2005/18696, K: 2006/03385. Yargıtay 7. Ceza Dairesi, 3/4/2013, E: 2013/4220, K: 2013/8291, Yargıtay 15. Ceza Dairesi, 22/10/2013, E: 2013/15977, K: 2013/15555, Yargıtay 7. Ceza Dairesi, 28/5/2015, E: 2014/29765, K: 2015/15899, Yargıtay 10. Ceza Dairesi, 18/2/2001, E: 2001/30474, K: 2002/8655. Kanaatimizce Yargıtay'ın bu içtihadı, Resmi Gazete'nin internet ortamındaki formatına resmi bağılayıcılık tanınmamış olmasından kaynaklanmaktadır ve bu nedenle yerinde bir içtihatır. Eğer Resmi Gazete'nin internet ortamındaki versiyonuna da resmi bağılayıcılık tanınmış olsaydı, Yargıtay büyük ihtimalle böyle bir sonuca ulaşamayacaktı.

63 COGGINS/HOLTERHOFF, **2011**, s. 134.

Bazı ülkelerde resmi gazete sadece elektronik ortamda yayımlanmakta ve resmi bağılayıcılık, resmi gazetenin elektronik ortamdaki haline tanınmaktadır⁶⁴. Avusturya, Danimarka, İspanya, Estonya, Belçika ve Kanada bu tür ülkeler içerisinde yer alır⁶⁵. 2013 yılından itibaren Avrupa Birliği de bu sisteme geçmiştir⁶⁶. Bu tür ülkelerde resmi gazete esas olarak sadece internet ortamında yayımlandığı için yukarıda ifade etmeye çalıştığımız sorunlar ortaya çıkmaz. Resmi gazetenin yazılı ortamda muhafazası amacıyla veya talep üzerine söz konusu ülkelerde az sayıda da olsa resmi gazete yayınının yazılı ortamda basımına devam edilebilmektedir.

Resmi gazetenin elektronik ortamda yayımlanması halinde erişilebilirlik bakımından önem taşıyan hususlardan bir diğeri, internet sitelerinin kullanıma elverişli olması konusudur. Resmi gazetenin internet formatında geçmişe yönelik yayınlara yer verilmesi, yayınların süreklilik arz etmesi, farklı seçeneklerde (konu, belli bir tarih ve tarih aralığı, hukuksal düzenleme türü ve sayısı, hukuksal düzenlemeyi yayımlayan kurum gibi) arama yapılabilmesine imkan sağlayan arama motorlarının oluşturulması ve resmi gazetede yayımlanan hukuksal düzenlemelerin kodifiye edilmiş haline resmi gazete sayfasında yer verilmesi veya bunlara bağlantı sağlanması, elverişliliği etkileyen hususlardan bazılarıdır.

B. Güncellik, Süreklilik, Düzenlilik, Ücretsiz Olma ve Geleceğe Yönelik Olarak Kullanılabilme

İster yazılı ister elektronik isterse hem yazılı hem de elektronik ortamda yayımlansın, resmi gazete yayınlarının kişiler bakımından hukuki güvenlik sağlayabilmesi için *güncel, sürekli, düzenli, ücretsiz ve geleceğe yönelik olarak kullanılabilir* bir şekilde hizmete sunulması bir zorunluluktur⁶⁷.

Resmi gazetenin güncel olması, söz konusu gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmesi zorunlu olan hukuksal düzenleme ve kararlar yönünden sorun olarak kendisini göstermez. Çünkü anılan işlemler resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe gireceği için işin doğası gereği resmi gazete güncel olmak zorundadır. Bunun dışında resmi gazetenin güncelliği, gazetede yayımlanan hukuksal düzenlemelerin ayrıca kodifiye edilmiş (*consolidation*) güncel hallerine vatandaşların erişiminin sağlanması yönünden daha fazla önem taşır. Hukuksal düzenlemelerin ve bunlar üzerinde yapılan değişikliklerin resmi gazetede ayrı ayrı yayımlanması ve kişiler üzerinde hukuksal etki doğurması önemli bir

64 COGGINS/HOLTERHOFF, 2011, s. 136.

65 COGGINS/HOLTERHOFF, 2011, s. 150. Avusturya için ayrıca bkz. <https://www.ris.bka.gv.at/UI/Erv/Info.aspx>, (Erişim Tarihi: 21.03.2016). Kanada için bkz. <http://www.gazette.gc.ca/cg-qc/lm-sp-eng.html>, (Erişim Tarihi: 21.03.2016). Canada Gazette Directorate, "In the Past Ten Years... a sequel to 160 years of the Canada Gazette", **Canada Gazette Special Edition**, 2011, <http://www.gazette.gc.ca/cg-qc/history10years-histoire10ans.pdf>, (Erişim Tarihi: 21.03.2016). Estonya için bkz. <https://www.riigiteataja.ee/en/introduction>, (Erişim Tarihi: 30.05.2016). Belçika için bkz. Publications Office of the European Union, 2009, s. 31-32.

66 Avrupa Birliği Resmi Gazetesi'nin öngörülemeyen nedenlerden dolayı internet ortamında yayımlanmaması halinde yazılı formattaki halinin resmi bağılayıcılık taşıyacağı hususu ise saklı tutulmuştur. Bkz. <http://eur-lex.europa.eu/content/oj/e-oj.html>, (Erişim Tarihi: 17.03.2016).

67 COGGINS/HOLTERHOFF, 2011, s. 136.

konudur. Fakat kişilerin, gazetede yayımlanan hukuksal düzenleme ve değişiklikleri sonucunda ortaya çıkan metnin güncel haline (*consolidated legislation*) erişebilmeleri de hukuksal güvence bakımından önemlidir. Birçok ülke söz konusu düzenlemelerin güncel haline ayrı bir elektronik sistem oluşturarak erişim sağlamaktadır. Başta da belirtildiği üzere ülkemizde *Mevzuat Bilgi Sistemi* bu amaçla oluşturulmuştur. Fakat bu tür sistemler genellikle resmi bağlayıcılıktan ziyade bilgilendirici mahiyette işlev görür. Aslında olması gereken bu sistemlere de resmi bağlayıcılık tanınmasıdır. Çünkü kişiler bu sistemlerde yayımlanan ve kodifiye edilen hukuksal düzenlemelere güvenerek geleceklerine yön verir ve hukuksal işlemler gerçekleştirir.

Resmi gazetenin sürekliliği, gazetenin öngörülemeyen ve hukuka aykırı bir şekilde kesintilere uğramaksızın yayın hayatına devam edebilmesini ifade eder. Genellikle demokratik hukuk devleti anlayışını benimsemiş ülkelerde resmi gazete yayınlarının bu şekilde kesintiye uğramasına izin verilmez. Bunun tek istisnasını savaş ve doğal afet gibi mücbir sebeplerin ortaya çıkması durumu oluşturur. Bu tür mücbir sebepler resmi gazetenin yayımlanmasını imkansız kılıyorsa artık resmi gazete yayınının yapılması zorunluluğundan bahsedilemez. Bu husus hukuki güvenlik ilkesini ihlal etmez. Örneğin geçmişte savaş nedeniyle resmi gazetenin yayımlanamadığı dönemler olmuştur. Türkiye’de Kurtuluş Savaşı yıllarında; Polonya, Avusturya ve Yunanistan’da ise II. Dünya Savaşı yıllarında resmi gazete yayımlanamamıştır⁶⁸.

Resmi gazetenin düzenliliği ise sürekliliğinden farklı bir konudur. Gazetenin yayımlanma sıklığı, düzenlilikle ilgilidir. Aslında yayımlama sıklığı bakımından resmi gazetelerde bir düzenlilik olup olmaması gerektiği tartışılabilir. Çünkü yayımlanması gereken bir yayın varsa ancak o zaman resmi gazete yayımının yapılmasından bahsedilebilir. Bir gün, hafta ya da bir ay boyunca devletin yapabileceği bir yayın yoksa yayın sıklığına ilişkin düzenlilikten bahsedilemez. Fakat genellikle Türkiye gibi büyük ülkeler ile resmi yayınlarını tek bir gazetede toplayan ülkelerde, neredeyse günlük olarak resmi gazete yayını yapılması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. O yüzden birçok ülke, yayın sıklığı bakımından bir düzen oluşturmakta ve resmi gazete yayımlarını bu düzene göre yürütmektedir. Burada önemli olan husus, resmi gazete yayınlarının hangi sıklıkla yapılacağından önce hukuksal bir düzenleme çerçevesinde belirlenmesidir.

Resmi gazete yayınlarının internet ortamında sunulması ile birlikte aslında yayın sıklığına ilişkin düzenlilik daha önemli hale gelmiştir. Yayımlanması gereken hukuksal düzenleme ya da kararların bulunmadığı bir günde, buna ilişkin bilginin söz konusu güne ilişkin resmi gazete sayfasında açıklanması düzenlilikle ilgilidir. Konuya bu çerçevede yaklaşıldığı zaman, resmi gazete yayınlarında her gün veya haftanın belirli günleri türünden belirlemelerin önceden yapılması ve kamuya duyurulması, resmi gazetenin kolay bir şekilde takibini sağlar ve hak kayıplarının ortaya çıkmasını engeller. İnternet ortamında, önceden bir belirleme de yapmaksızın kimi zaman haftada kimi zaman ise ayda bir kez yayımlanan resmi gazetelerin daha baştan güven sorunu ortaya çıkaracağı söylenebilir. Bu çerçevede birçok ülke uygulamasında resmi gazetelerin günlük veya haftanın ya

68 TICE, 2005, s. 304, Dipnot no. 25.

da ayın belirli günleri yayımlanacağı önceden hukuki olarak belirlenmektedir. Örneğin İngiltere’de *The London Gazette* hafta içinde her gün, *The Belfast Gazette* Salı günleri, *The Edinburgh Gazette* ise Cuma günleri⁶⁹; Danimarka’da *Lovtidende* kural olarak Salı ve Cuma günleri (Gerekmesi halinde diğer günlerde de yayımlanabilir⁷⁰); ABD’de *The Federal Register* kural olarak her iş günü yayımlanır. Ülkemizde ise 22.06.1927 tarihli ve 5335 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan Resmi Gazete’nin Sureti Neşir ve Muamelesinin Tarzı İcrasına Dair Yönetmeliğin 1. maddesine göre Resmi Gazete, ulusal bayram ve genel tatil günleri dışında, Pazar günleri de dahil olmak üzere her gün yayımlanır. Hatta hizmetin gerektirdiği hallerde ulusal bayram ve genel tatil günlerinde de Resmi Gazete yayımlanabilir. Örneğin bu noktada ulusal bayram günlerinde de Resmi Gazete’nin yayımlanabileceği bilgisine önceden sahip olmak, söz konusu günlerde yapılan yayınların gözden kaçırılmasını önleyici nitelik taşır.

Düzenlilik ilkesi sadece yayımlanma sıklığı ile ilgili değildir. Resmi gazete, yayımlanma usulü, şekli ve içeriğinde yer alacak yayın türüne ilişkin bir düzenliliğe de sahip olmak zorundadır. Örneğin, usul yönünden resmi gazeteyi yayımlayan kurumda belirsizlik veya sürekli değişiklik olması, gazetenin yazılı ya da internet ortamında yapılan yayınlarında dönem dönem kesintiler olması, yazılı ortamda yayımlanan nüshalar ile internet ortamındaki nüshaların farklılık göstermesi; şekil yönünden fihristlerin ya da elektronik ortamda sunulan gazetenin arama motorunun düzensiz olması, hukuksal düzenleme ya da kararların yer verildiği bölümlenme sisteminin standart olmaması ve düzensizlik içermesi; içeriğinde yer alacak yayın türüne ilişkin düzenlilik bakımından da bu konuda bir standart getirilmemiş olması⁷¹ ve gazetede yer alacak yayın türlerinde devamlı değişikliklere gidilmesi veya gazetede yer alması gereken karar ya da hukuksal düzenlemelere zaman zaman gazetede yer verilmemesi, resmi gazetenin düzenliliğini olumsuz etkileyen hususlardan bazılarıdır.

Resmi gazeteye erişilebilirlik bakımından belki de en önem taşıyan hususlardan birisi, gazetenin ücretsiz bir şekilde kişilerin erişimine sunulmasıdır. Yazılı ortamda basılan resmi gazetelerin ülkede yaşayan herkese ücretsiz bir şekilde sunulmasındaki ekonomik güçlük nedeniyle söz konusu nüshaların düşük bir ücret mukabilinde kişilerin erişimine sunulması olağan karşılanmalıdır. Fakat internet ortamında sunulan resmi gazetenin ücretli olması erişilebilirlik bakımından sorun ortaya çıkarır. Resmi gazete yayınının kamu hizmeti niteliği taşıması ve kişilerin kendileri hakkında uygulanacak hukuk kurallarına erişme ve bunlar hakkında bilgi sahibi olma hakkının doğal bir sonucu olarak, resmi gazete yayınlarının internet ortamında ücretsiz bir şekilde sunulması zorunluluk arz eder. Nitekim neredeyse Avrupa ülkelerinin tamamı ile Kanada, ABD ve ülkemizde resmi gazete yayınları internet ortamında ücretsiz sunulmaktadır.

69 Bkz. <https://www.thegazette.co.uk/about>, (Erişim Tarihi: 24.03.2016).

70 British Library, “Danish Government Documents”, **Social Sciences Collection Guides Official Publications**, s. 4, www.bl.uk/subjects/national-and-international-government-publications, (Erişim Tarihi: 27.06.2016).

71 Örneğin TAN, bütçe çağrısına ilişkin metnin Resmi Gazete’de yayımlanmış olmasını, bu metnin kamuyu pek ilgilendirmediği gerekçesiyle, Gazete yayınlarına ilişkin “birlik ve süreklilik” ilkesini ihlal ettiğini ileri sürmektedir. TAN, 1985, s. 68.

Resmi gazete arşivlenebilme özelliği dolayısıyla geçmişe yönelik hukuksal uyumsuzluklara uygulanacak hukuksal düzenlemeler ile tarihsel bilgilere erişebilme gibi bir imkanı bünyesinde taşır. Özellikle yürürlükten kaldırılmış ve fakat halen hukuksal uyumsuzluklara uygulanabilme özelliği bulunan hukuksal düzenlemelere erişimde, resmi gazetenin yerine getirdiği işlev yadsınamaz. Örneğin, 17 Şubat 1926 tarihli ve 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ile yürürlükten kaldırılmış olmasına rağmen 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 2001 yılından önce gerçekleşen bazı olaylar hakkında 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi hükümlerinin uygulanmasına devam edilmektedir⁷². 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi'ne ulaşmada en güvenilir kaynaklar içerisinde ise Resmi Gazete yer alır. Aynı önem, tarihsel kaynak oluşturma bakımından da kendisini gösterir⁷³. Örneğin, 1831 yılında yayın hayatına başlayan *Takvim-i Vekayi* ile 1871 yılında yayımlanmaya başlanan *Reichsgesetzblatt*'ın Türk ve Alman tarihi bakımından taşıdığı önem herkesçe malumdur⁷⁴.

Arşivleme hususunda önem taşıyan hususlardan bir diğeri elektronik arşivlemedir⁷⁵. Resmi gazetenin internet ortamında yayımlanan haline resmi bağlayıcılık tanıyan ülkelerde bu husus özellikle önem taşır⁷⁶. Bu tür ülkelerde resmi bağlayıcılık taşıyan resmi gazete nüshaları, geçmişe yönelik internet ortamında yayımlanarak kişilerin erişimine sürekli açık tutulabilir. Diğer ülkelerde ise resmi bağlayıcılık taşıyan nüshalar yazılı formattaki resmi gazete yayınları olduğu için elektronik arşivleme önem taşıyan bir konu haline gelmez. Bu tür ülkelerde ancak bilgi amaçlı olarak elektronik arşivleme yapılabilir ve arşivlenen bilgiler internet üzerinden kamuoyu ile paylaşılabilir.

Yazılı ortamdaki nüshalara erişmek her zaman o kadar kolay olmayacağı için resmi gazetenin eski nüshalarının elektronik ortamda erişime açılması önemli bir konu haline gelmiştir. Birçok ülke, resmi gazete yayınlarına, gazetenin kuruluş yıllarından itibaren internet sayfalarında yer vermeye başlamıştır. Örneğin Kanada 1841⁷⁷, Avusturya 1848⁷⁸, Avrupa Birliği ise 1952 tarihinden itibaren resmi gazete sayılarını internet ortamında

72 Örneğin bkz. 3.12.2001 tarihli ve 4722 sayılı Türk Medeni Kanununun **Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun**, (md. 17). Madde şu şekildedir:

"A. Mirasçılık ve mirasın geçişi

Madde 17- Mirasçılık ve mirasın geçişi, miras bırakanın ölümü tarihinde yürürlükte olan hükümlere göre belirlenir."

73 TICE, **2005**, s. 304, 313.

74 Kanada Resmi Gazetesinin Kanada tarihi bakımından taşıdığı önem hakkında bkz. Canada Gazette Directorate, **160 Years of The Canada Gazette**, 2001, gazette.gc.ca/cg-gc/book-livre/toc-tdm-eng.html, s. 4, (Erişim Tarihi: 27.05.2016).

75 FRANÇOIS, Monsieur Didier, "Electronic Archiving", **European Forum of Official Gazettes Final Report of the Working Group**, September 2008, s. 11, <https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/OPOCE/ojf/Information/prod/html/about-library.htm>, (Erişim Tarihi: 16.03.2016).

76 FRANÇOIS, **2008**, s. 16.

77 Bkz. <http://www.collectionscanada.gc.ca/databases/canada-gazette/001060-100.01-e.php>, (Erişim Tarihi: 21.03.2016).

78 <https://www.ris.bka.gv.at/Bqbl-Alt/>, (Erişim Tarihi: 21.03.2016).

erişime açmıştır. Ülkemizde ise Resmi Gazete'nin kuruluşunu müteakip 7 Şubat 1921 tarihinden itibaren gazete nüshalarına internet ortamında yer verilmiştir⁷⁹. Bu gelişimin hem tarihsel verilere ulaşma hem de geçmiş ve hatta halen uygulanma kabiliyetine sahip hukuk kaynaklarına erişim bakımından taşıdığı önem açıktır.

C. Resmi Dilde Yayınlanma

Resmi gazeteler, ülkelerin resmi dillerinde yayın yapmaktadır⁸⁰. Birden fazla resmi dile sahip ülkeler, resmi gazeteyi sahip oldukları her resmi dilde yayımlamaktadır. Belçika⁸¹ ve Kanada⁸² bu tür ülkelere örnek olarak gösterilebilir. Benzer şekilde Avrupa Birliği Resmi Gazetesi, Birliğin sahip olduğu 24 farklı resmi dilde yayımlanır⁸³. Bunun ötesinde Avrupa'da ve ABD'de resmi dil dışında başka bir dilde resmi gazete yayını yapılmamaktadır. Hatta çoğu Avrupa ülkesi internetteki resmi gazete sayfalarında, yabancı dilde bilgilendirici mahiyette açıklamaya bile yer vermemektedir⁸⁴. Fransa⁸⁵ ve Avusturya⁸⁶ gibi bazı Avrupa ülkeleri bilgilendirici mahiyetteki mevzuat bilgi sistemlerinde veya Estonya⁸⁷ gibi bazı ülkeler resmi gazete yayını olarak, önemli gördükleri bazı kanunları resmi bağlayıcılık tanımadan İngilizce veya diğer dillerde yayımlama yöntemini tercih etmektedir.

Ülkemizde de Resmi Gazete resmi dilde yayımlanır. Anayasanın 3. maddesinde yer alan, Türk Devletinin resmi dilinin Türkçe olduğuna yönelik hükmün belki de uygulama alanında en fazla etkisini göstereceği alan, Resmi Gazete yayınlarının Türkçe olması zorunluluğudur. Türkçe dışında başka bir dilde Resmi Gazete'nin yayımlanması, Anayasanın söz konusu hükmü gereğince olanaksızdır. Uluslararası anlaşma metnlerinin Türkçe'nin yanı sıra anlaşmanın yapıldığı ülke dilinde yayımlanması hususu ise söz konusu kuralın ihlali niteliğinde değildir.

79 Ülkemizde Resmi Gazete sayılarına 7 Şubat 1921 tarihinden itibaren internet ortamında yer verilmesinin, hukuk kaynaklarına erişilebilirliği artırarak hukuki güvenlik ilkesinin gelişimine büyük katkı sağladığı söylenebilir. Aynı gelişimin devam ettirilerek 1831 tarihinde yayımlanmaya başlanan *Takvim-i Vekayi* nüshalarına ve bunların çevirilerine de resmi gazetenin internet sayfasında yer verilmesinin, Türk tarihinin kaynaklarına ulaşabilmek bakımından büyük önem taşıyacağı kanaatindeyiz.

80 Örneğin, 2004 tarihli Avusturya Federal Resmi Gazetesi Hakkındaki Federal Kanunda (*Bundesgesetz über das Bundesgesetzblatt 2004 - BGGIG*) Avusturya Resmi Gazetesi'nin Almanca yayımlanacağına yönelik açık bir hükme yer verilmiştir (md. 1).

81 <http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/welcome.pl>, (Erişim Tarihi: 21.03.2016).

82 Bkz. <http://www.gazette.gc.ca/gazette/home-accueil-eng.php>, (Erişim Tarihi: 21.03.2016).

83 <http://eur-lex.europa.eu/oj/direct-access.html>, (Erişim Tarihi: 17.03.2016).

84 Örneğin bkz. İtalya, Fransa, İspanya, Almanya ve Yunanistan. (Sırasıyla bkz. <http://www.gazzettaufficiale.it/>, <http://www.journal-officiel.gouv.fr/>, <https://boe.es/index.php?&lang=en>, <http://www1.bqbl.de/>, <http://www.et.gr/>, (Erişim Tarihleri: 21.03.2016).

85 Bkz. <https://www.legifrance.gouv.fr/Traductions/en-English>, (Erişim Tarihi: 21.03.2016).

86 Bkz. <https://www.ris.bka.gv.at/Englische-Rv/>, (Erişim Tarihi: 21.03.2016).

87 <https://www.riigiteataja.ee/en/search>, (Erişim Tarihi: 30.05.2016).

VI. Resmi Gazetenin İçeriği

Resmi gazetenin içeriğinde nelerin yer alması gerektiği konusu, aslında erişilebilirlikle bağlantılı olması nedeniyle bir üst başlıkta ele alınması gerekirken öneminden dolayı burada ayrı bir başlık altında ele alınmıştır. Resmi gazete içeriği bakımından önem taşıyan ilk husus içeriğin bölümlendirilmesi, ikinci husus ise bölümlerde ne tür hukuksal düzenleme ve kararlara yer verildiğidir. Bölümlendirme resmi gazetenin anlaşılabilirliğinin sağlanması, bölümlerdeki içerik ise gazetenin yeterliliği bakımından önemlidir.

A. İçeriği Bölümlendirme

Her resmi gazete belli bazı bölümlere ayrılmıştır. Genelleştirmek gerekirse bölümlemede esas alınan birkaç kriter vardır. Bu kriterler, içeriğin hukuksal düzenleme ve ilan olması, hukuksal düzenlemelerin devletin farklı erkleri tarafından yürürlüğe konulması veya birincil ya da ikincil düzenleme⁸⁸ niteliği oluşturmasına göre şekillenir. Örneğin, Avrupa Birliği Resmi Gazetesi L (*Legislation*) ve C (*Communication*) Serisi şeklinde ikiye ayrılmakta, L Serisinde esasen tüzükler (*regulations*), yönergeler (*directives*), kararlar (*decisions*), bütçeler (*budgets*), uluslararası anlaşmalar (*international agreements*), tavsiye kararları (*recommendations*), kılavuzlar (*guidelines*), usul kuralları (*rules of procedure*), uluslararası anlaşmalarla oluşturulan kurumlarca kabul edilen işlemler ve kurumlararası anlaşmalar (*interinstitutional agreements*); C Serisinde ise ilke kararları (*resolutions*), tavsiye kararları (*recommendations*), görüşler (*opinions*), ortak deklarasyonlar (*joint declarations*) gibi bilgilendirme mahiyetinde bilgiler, hazırlayıcı nitelik taşıyan bazı belgeler (*preparatory acts*), tebligat (*notices*) ve duyurularda (*announcements*) yer verilmektedir⁸⁹. Kanada Resmi Gazetesi üç bölümden oluşmakta, I. Bölümde ilanlar, resmi atamalar ve düzenleyici işlem tasarımları (*proposed regulations*), II. Bölümde ikincil nitelikteki hukuksal düzenlemeler ve III. Bölümde ise kanunlar yayımlanmaktadır⁹⁰. Benzer şekilde Avusturya Resmi Gazetesi üç bölümden oluşmakta, fakat I. Bölümde federal kanunlar, II. Bölümde düzenleyici işlemler, III. Bölümde ise uluslararası anlaşmalar yer almaktadır⁹¹. İngiltere’de birincil ve ikincil hukuki düzenlemeler *legislation.gov.uk* isimli internet sitesinde yayımlanmakta, söz konusu internet sitesinde İngiliz mevzuatının önemli bir kısmını oluşturan birincil ve ikincil düzenlemeler ile taslak niteliğindeki düzenlemelere ve düzenleyici etki analizlerine yer verilmektedir. İlanlar ise

88 Birincil düzenlemeden kasıt, yasa ve yasa gücündeki hukuksal düzenlemelerdir. İkincil düzenlemeler ise bunların dışında kalan hukuksal düzenlemeler olarak ifade edilebilir. T.C. Resmî Gazete'nin bölümlendirilmesinde, aşağıda ayrıca ifade edildiği gibi bu kriter esas alınarak bir bölümlendirme sistemi yapılmış değildir. Çünkü örneğin, birincil düzenleme niteliğinde olan kanunlara *Yasama Bölümünde*, kanun gücünde olması nedeniyle birincil düzenleme niteliğinde kabul edilen kanun hükmünde kararnamelere *Yürütme ve İdare Bölümünde*, yine kanun gücünde kabul edilen içtihadî birleştirme kararlarına ise *Yargı Bölümünde* yer verilmektedir. Bu husus T.C. Resmî Gazete'nin bölümlendirilmesinde, *birincil-ikincil düzenleme kriterinin* esas alınmadığını bizlere göstermektedir.

89 Avrupa Birliği Resmi Gazetesi'nin söz konusu içeriğini gösteren liste için bkz. http://eur-lex.europa.eu/content/oi/Structure_eOJ_EU_en.pdf, (Erişim Tarihi: 17.03.2016).

90 <http://www.gazette.gc.ca/cg-qc/lm-sp-eng.html>, (Erişim Tarihi: 21.03.2016).

91 Publications Office of the European Union, 2009, s. 136.

hukuksal düzenlemelerden ayrı olmak üzere bölgesel üç farklı resmi gazetede (*London Gazette*, *Edinburgh Gazette*, *Belfast Gazette*) yayımlanmaktadır. İlanların ortak bir resmi gazetede yayımlanması amacıyla söz konusu üç gazete internet ortamında bir araya getirilmiş ve *The Gazette* ismiyle kullanıcıların erişimine açılmıştır⁹². *The Gazette*'nin içeriğini oldukça geniş bir çerçevede ilanlar (*notices*) oluşturur. Bu ilanlar devlet ilanları (*state notices*), diğer kamu sektörü ilanları (*other public sector notices*), kamu ilanları (*public notices*), diğer ilanlar (*other notices*), iflas ilanları (*insolvency notices*) ve kişisel statü ilanları (*personal legal*) alt başlıklarında bir araya getirilmektedir⁹³.

Aslında yukarıda da belirtildiği gibi resmi gazetenin bölümlendirilmesi, gazetenin düzenliliği ile ilgili bir konudur. Bölümlendirmenin şu veya bu şekilde olması, doğrudan hukuki güvenlik ilkesini etkilemez. Belki hukuksal düzenlemelerin anlaşılabilirliği bakımından, bunların gazetenin hangi bölümünde yer aldığı önem arz edebilir. Örneğin yürütme ve idare bölümünde yer alması gereken bir düzenleyici idari işlemin yasama bölümüne konulması kafa karıştırıcı olabilir. Yine ülkemiz özelinde örneğin, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na ait kararların yargı bölümünde yayımlanması, bunların yargı kararıymış gibi yanlış algılanması sonucunu doğurabilir. Bu tür yanlış algılamaların ortaya çıkmaması için resmi gazete yayınlarında, doğru ve yeterli bir bölümlendirme sisteminin oluşturulması şarttır.

T.C. Resmi Gazete, oldukça geniş ve kapsamlı bir bölümlendirme sistemine sahiptir. Gazetenin bölümlendirilmesinde diğer birçok ülke örneğinde olduğu gibi *ilanlar* ayrı bir bölüm altında yayımlanmaktadır. İlanların nitelik olarak hukuksal düzenleme ve kararlardan farklılık göstermesi, böyle bir ayırım yapılması sonucunu doğurmuştur. İlanlar başlığı altında *Yargı İlanları*, *Artırma*, *Eksiltme* ve *İhale İlanları* ve Çeşitli İlanlar kısımlarına yer verilmektedir. Hukuksal düzenleme ve kararlar ise İlanlar bölümünden ayrı olarak *Yasama*, *Yürütme* ve *İdare* ve *Yargı Bölümü* olmak üzere üç ana bölüm altında yayımlanmaktadır. Söz konusu sınıflandırma yönteminde organik ve fonksiyonel ölçüt birlikte kullanılmıştır. Yasama Bölümünde TBMM tarafından kabul edilen kanun ve parlamento kararları; Yürütme ve İdare Bölümünde kanun hükmünde kararname, tüzük, yönetmelik, genelge ve tebliğ gibi hukuksal düzenlemeler ile bakanlar kurulu kararları, atama kararları ve kurul kararları gibi hukuksal işlemler; Yargı Bölümünde ise Anayasa Mahkemesi ve Uyuşmazlık Mahkemesi kararları ile içtihadı birleştirme türünden kararlar yayımlanmaktadır. Görüldüğü üzere söz konusu bölümlendirme sistemi devletin farklı organları tarafından yürürlüğe konulan hukuksal düzenleme ve alınan kararlar arasında sistematik ve anlaşılabilir bir ayırım ortaya koymakta ve yapılan yayınlarda söz konusu ayırım düzenlilik göstermektedir.

B. İçeriğin Yeterliliği

Resmi gazetenin konu olarak içeriği doğrudan hukuki güvenlik ilkesi ile ilgilidir. İçerik bakımından yeterli olmayan bir resmi gazete hukuki güvenlik sağlayamaz. Gazetenin

92 Bkz. <https://www.thegazette.co.uk/>, (Erişim Tarihi: 23.03.2016).

93 *The Gazette*'nin içeriğinin ne tür ilanlardan oluştuğu hakkındaki ayrıntılı bir liste için bkz. <https://www.thegazette.co.uk/all-notices/content/100274>, (Erişim Tarihi: 23.03.2016).

yeterliliğinin değerlendirilmesinde, en genel çerçevede *kamuyu ilgilendirme kıstası* esas alınmalıdır⁹⁴. Kamuyu ilgilendiren hukuksal düzenleme ve kararlar resmi gazetede yayımlanmalı, diğerlerinin yayımlanıp yayımlanmayacağı yetkili kamu kurumlarının takdirine bırakılmalıdır.

Kamuyu ilgilendirme kıstası esas alındığı zaman kanun ve kanun hükmünde kararname gibi yasama işlemleri, uluslararası andlaşmalar, idarenin iç işleyişine ilişkin olmayan ve kişiler üzerinde doğrudan hukuksal etki doğuran düzenleyici işlemler, önem arz eden mahkeme kararları, Bakanlar Kurulu kararları ve önemli atama kararlarının resmi gazetede yayımlanması gerekir⁹⁵. Genel çerçevesini bu şekilde belirlemek kolay olmakla birlikte hukuksal düzenleme ve karar türleri bakımından konu tek tek ele alındığı zaman, o kadar da kolay bir şekilde sonuca ulaşmak her zaman mümkün olmamaktadır. Kanun ve kanun düzeyindeki hukuksal düzenlemeler ile uluslararası andlaşmaların resmi gazetede yayımlanması konusunda genellikle sıkıntılı bir durum karşımıza çıkmaz. Ülkelerin geneli, söz konusu hukuksal düzenlemelerin resmi gazetede yayımlanmasını zorunluluk olarak öngörmektedir⁹⁶. Hatta kanunların ancak resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girebileceğine yönelik zorlayıcı nitelikte anayasal ve yasal düzeyde hükümlere birçok ülke mevzuatında yer verilmiştir⁹⁷.

Düzenleyici işlemler ve mahkeme kararları bakımından ise durum böyle değildir. Ne tür düzenleyici idari işlem ve mahkeme kararlarının resmi gazetede yayımlanacağı ülkeden ülkeye farklılık gösterir⁹⁸. Kamuyu ilgilendirme kıstası bakımından, bazı ülkelerde resmi gazetede yayımlanması gerekli görülen düzenleyici işlem ve mahkeme kararları, diğer bazı ülkelerde yayımlanması zorunlu olmayan yayınlar olarak belirlenebilmektedir⁹⁹. Bazı düzenleyici işlem ve mahkeme kararlarının, resmi gazete yerine bakanlık veya mahkemelerin resmi bültenlerinde veya kurumların internet sayfasında yayımlanmasının tercih edilmesi de uygulamayı şekillendirmektedir¹⁰⁰.

94 DURAN, **1970**, s. 10. ÇAĞLAR, **2013**, s. 56-57. GRISWOLD, **1934**, s. 210.

95 Geçmişte resmi gazetelerin, sadece hukuksal düzenleme ve kararların yayımlandığı resmi yayın organları olarak değil aynı zamanda devletin toplumsal yaşama yönelik belirlediği haberlerin yayımlandığı gazeteler olarak işlev gördüğü zamanlar da olmuştur. Örneğin *Takvim-i Vekayi* ilk kurulduğu yıllarda, hukuksal düzenleme ve kararların yanı sıra toplumsal yaşama yönelik haberlerin de yayımlandığı bir yayın işlevi görmekteydi. Bkz. DİK, **2009**, s. 167. Günümüz resmi gazeteleri genellikle böyle bir işlev üstlenmemektedir.

96 BLUME, **1999**, s. 329. TICE, **2005**, s. 300. İncelenen ülkeler içerisinde, kanunları resmi gazetede yayımlanmadan yürürlüğe giren bir ülke örneğine rastlanılmamıştır.

97 Bununla birlikte Hitler Almanyasında bazı önemli kanunların gizli tutularak yayımlanmadan uygulamaya konulduğu hakkında bkz. ÇAĞLAR, **2013**, s. 135.

98 Bazı yazarlar, idarenin kamuyu ilgilendiren kimi düzenleyici işlemlerinin resmi gazete yerine kamu kurumlarının internet sitelerinde yayımlanmasının dahi söz konusu düzenlemelerin kamuoyuna duyurulması ve hukuk devleti ilkesinin (*the rule of law*) gerçekleştirilmesi açısından oldukça önemli olduğunu ileri sürer. Bkz. BLUME, **1999**, s. 332. Bu görüşe katılmadığımızı belirtmeliyiz.

99 Yargı kararlarına bir bütün halinde tek bir kaynak üzerinden erişilebilmesinin hayati önem taşıdığı hakkında bkz. Türkiye Barolar Birliği/Kamu Hukukçuları Platformu (Sedat ÇAL'ın konuşması), **Hukuk Güvenliği**, (Hazırlayan: Ece Göztepe), 8-9 Kasım 2013, Ankara, s. 254-255. Ayrıca bkz. SÖYLAR, **2016**, s. 247 vd.

100 Bu yöndeki Fransa uygulaması hakkında bkz. OECD, **Better Regulation In Europe: France**, 2010, s. 81. <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/45706677.pdf>, (Erişim Tarihi: 28.06.2016). Mahalli idareler tara-

Resmi gazetenin içeriğinin yeterliliği ile ilgili bir diğer konu, hukuksal düzenlemelerin hazırlık aşamasında ortaya çıkan gerekçe ve düzenleyici etki analizi gibi belgelerin resmi gazetede yayımlanıp yayımlanmayacağı hususudur. Söz konusu belgeler doğrudan kişiler üzerinde hukuksal etki ortaya çıkarmaz ve fakat kişilerin bilgisine sunulması ile birlikte şeffaflığa katkı sağlar ve savunma hakkını güçlendirir¹⁰¹.

Bazı ülkelerde hukuksal düzenlemelerin bir kısmı için gerekçe yayımlama zorunluluğu uygulanmaktadır. Ülkemizde ise böyle bir zorunluluk yoktur. Fakat kanunların gerekçeleri TBMM'nin internet sayfasından kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır. Yine ilgili hukuksal düzenlemenin içeriğinden sayılmamakla birlikte Kanada örneğinde olduğu gibi düzenleyici etki analizlerini yayımlayan ülkeler vardır¹⁰². Ülkemizde düzenleyici etki analizleri kural olarak sadece kanun ve kanun hükmünde kararname için yapılabilmekte¹⁰³ ve hazırlanan düzenleyici etki analizleri resmi gazetede yayımlanmamaktadır.

ABD, Kanada, İngiltere ve Estonya gibi bazı ülkelerde öneri niteliğindeki kimi hukuksal düzenlemeler resmi gazetede yayımlanmakta ve yayımlanan hukuksal düzenlemeler hakkında vatandaşların görüşlerini sunmalarına imkan tanınmaktadır¹⁰⁴. Taslak olmaktan çıkmış hukuksal düzenlemelerin resmi gazetede yayımlanmasından farklı olarak söz konusu yayın şeklinde amaç, sadece yürürlüğe konulmak istenen hukuksal düzenlemeler hakkında vatandaşların bilgilendirilmesi ve görüşlerinin alınmasıdır. Mevzuat yapım sürecinde demokratik katılımın sağlanması bakımından faydalı olabilecek bu yöntemin uygulandığı ülke sayısı her geçen gün artmaktadır.

Söz konusu yayınlar dışında örneğin yasal haberlere dahi resmi gazete yayınlarında yer veren ülkeler vardır. Estonya Resmi Gazetesi'nde hukuksal düzenleme ve mahkeme kararları hakkındaki haberler de (*legal news*) yayımlanmaktadır. Ülke tercihinin göre bu çerçevede genişleyebilecek resmi gazete yayınlarında artık hukuki güvenlik ilkesinin ötesinde, halkın resmi gazete aracılığıyla resmi olarak bilgilendirilmesi amacı önem kazanır.

Sonuç

Resmi gazete bazı özellikleri ile toplumsal yaşamı düzenleyen hukuksal düzenlemelere kişilerin erişebilirliğini etkilemekte ve bu etki sonuçlarını doğrudan hukuki güvenlik

findan çıkarılan ve kamuyu ilgilendiren düzenleyici işlemlerin de resmi gazetede yayımlanması gerektiği hakkında bkz. GRISWOLD, 1934, s. 210.

101 Kanun ve düzenleyici idari işlemlerin gerekçelerinin Resmi Gazete'de yayımlanması gerektiği görüşü için bkz. DURAN, 1970, s. 11.

102 Kanada'da düzenleyici etki analizinin ilgili hukuksal düzenleme ile birlikte yayımlandığı örnek bir resmi gazete sayısı için bkz. <http://www.gazette.gc.ca/rp-pr/p2/2016/2016-03-09/pdf/g2-15005.pdf>, (Erişim Tarihi: 21.03.2016).

103 19.12.2005 tarihli ve 2005/9986 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğe göre (md. 24/8) Başbakanlık, diğer düzenleyici idari işlemler için de düzenleyici etki analizi hazırlanmasını isteme yetkisine sahiptir.

104 Kanada'daki uygulama hakkında bkz. <http://www.gazette.gc.ca/consult/consult-eng.html#1>, (Erişim Tarihi: 21.03.2016). Canada Gazette Directorate, 2001, s. 34. Estonya'daki uygulama hakkında bkz. <https://www.riigiteataja.ee/en/introduction>, (Erişim Tarihi: 30.05.2016). İngiltere'deki uygulama hakkında bkz. www.legislation.gov.uk/draft, (Erişim Tarihi: 30.05.2016).

ilkesi üzerinde göstermektedir. Resmi gazete yayınlarının yeterli düzeyde hukuksal bir güvenceye kavuşturulması, gazete yayınlarının güvenilir ve belirli kamu kurumlarınca yapılması, en azından kanunların ve düzenleyici idari işlemlerin kendi içerisinde bütün olarak tek bir resmi gazetede yayımlanması, gazetenin internet ortamında kamunun bilgisine açılması ve bu formata hukuksal bağlayıcılık tanınması, güncel, düzenli, sürekli ve ücretsiz yayın yapılması, kanunlar ve kanun düzeyindeki diğer hukuksal düzenlemeler ile kamuyu etkileyen düzenleyici işlemlerin mutlaka resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulması gibi özelliklerin hukuki güvenlik ilkesini olumlu yönde etkileyen hususlar olduğu söylenebilir.

Türkiye'nin, Resmi Gazete yayınlarında hukuki güvenlik ilkesi yönünden birçok Batı ülkesinin ulaştığı seviyenin ilerisinde olduğu ifade edilebilir. Özellikle tarihsel gelişimi ve birikimiyle birlikte değerlendirildiği zaman T.C. Resmi Gazete'nin, kişilere sağladığı hukuksal güvence sayesinde hak ve özgürlüklerinin korunması ve geliştirilmesine büyük katkı sağladığı söylenebilir. Resmi Gazete'nin tarihsel gelişiminde kişilerin hukuki güvenliğini tehlikeye düşürecek şekilde yayın yapıldığı bir dönem olmamıştır. Tarihsel gelişimi içerisinde ve karşılaştırmalı hukuk çerçevesinde konu ele alındığı zaman, resmi gazetelerin hukuk güvenliği bakımından üstlendiği misyon gelişmiş hukuk sistemlerinde hangi aşamaya ulaşmışsa ülkemizde de aynı aşamaya ulaşmış ve hatta ötesine geçmiştir. Bu gelişim, Türkiye'nin Osmanlı'dan günümüze büyük bir devlet geleneği ve kültürüne sahip olmasının doğal bir sonucudur.

Ülkemizde her ne kadar yukarıdaki kısımlarda ifade edilen bazı eleştiriler ileri sürülebilirse de Resmi Gazete'nin hukuksal çerçevesine ilişkin yeterli düzeyde hukuksal düzenlemelere mevzuatımızda yer verilmiştir. Gazete yayınlarının Başbakanlık tarafından yapılması, Gazeteye olan güveni artırmaktadır. Kamuyu ilgilendiren hukuksal düzenlemelerin tamamı tek bir resmi gazete olarak T.C. Resmi Gazete'de yayımlanmaktadır. Kanun ve kanun düzeyindeki diğer hukuksal düzenlemelerin yanı sıra kamuyu ilgilendiren diğer hukuksal düzenlemelerin de Resmi Gazete'de yayımlanması zorunluluğuna ilişkin hükümlere mevzuatımızda yer verilmiştir. Resmi Gazete güncel, sürekli, düzenli, ücretsiz ve geleceğe yönelik olarak kullanılabilme özelliklerine sahiptir.

Öte yandan Türkiye'nin yakalamış olduğu bu gelişimi 21. Yüzyıl'da da devam ettirebilmesi için atması gereken bazı adımlar olduğu söylenebilir. Bu hususlar çalışmanın ilgili bölümlerinde ifade edilmiştir. Tekrar kısaca özetlemek gerekirse Resmi Gazete'nin yazılı nüshaları talep üzerine ve belirli sayıda kamu kurumu bünyesinde arşivlenmesi amacıyla yazılı ortamda basılmalı, bunun dışında yazılı formatın basımından vazgeçilmelidir. Resmi Gazete'nin elektronik ortamdaki nüshalarına da resmi bağlayıcılık tanınmalı, bu nüshalar elektronik imza ile kayıt altına alınmalı ve internet ortamında kişilerin erişimine açılmalıdır. 1322 sayılı Kanun ve 3011 sayılı Kanun güncellenmeli, uygulamada Resmi Gazete'de yayımlanıp yayımlanmaması sorunu oluşturan hususlar açıklığa kavuşturulmalı ve internet ortamında yayına ilişkin hususlar ile hataları düzeltme esasları, yeterli hukuksal güvence sağlayacak şekilde hukuksal düzenleme konusu yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- BLUME, Peter, "Changes in the Sources of Law in Information Society", **International Review of Law Computers & Technology**, Volume 13, No. 3, 1999, (s. 325-335).
- British Library, "Danish Government Documents", **Social Sciences Collection Guides Official Publications**, (s. 1-16), www.bl.uk/subjects/national-and-international-government-publications, (Erişim Tarihi: 27.06.2016).
- Canada Gazette Directorate, **160 Years of The Canada Gazette**, 2001, gazette.gc.ca/cg-gc/book-livre/toc-tdm-eng.html, (Erişim Tarihi: 27.05.2016).
- Canada Gazette Directorate, "In the Past Ten Years... a sequel to 160 years of the Canada Gazette", **Canada Gazette Special Edition**, 2011, (s. 1-6), <http://www.gazette.gc.ca/cg-gc/history10years-histoire10ans.pdf>, (Erişim Tarihi: 21.03.2016).
- COGGINS, Timothy L./HOLTERHOFF, Sarah G., "Authenticating Digital Government Information", in **Government Information Management in the 21st Century**, (ed. Peggy Garvin), 2011, (s. 133-156).
- ÇAĞLAR, Selda, "Hukuk Devleti Açısından Hukuki Belirlilik - Hukuk Güvenliği İlişkisi", **Hukuk Güvenliği**, Türkiye Barolar Birliği & Kamu Hukukçuları Platformu, (Hazırlayan: Ece Göztepe), 8-9 Kasım 2013, Ankara, (s. 25-139).
- DİK, Esra, "Türkiye'de Resmi Gazete'nin Serüveni", **MEMLEKET Siyaset Yönetim**, Cilt: 4, Sayı: 11, 2009, (s. 163-178).
- DURAN, Lütfi, "Resmi Gazetenin Yayınları Üzerine", **Amme İdaresi Dergisi**, Sayı: 3/1, Mart 1970, (s. 5-15).
- FRANÇOIS, Monsieur Didier, "Electronic Archiving", **European Forum of Official Gazettes Final Report of the Working Group**, September 2008, (s. 1-19), <https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/OPOCE/ojf/Information/prod/html/about-library.htm>, (Erişim Tarihi: 16.03.2016).
- GRISWOLD, Erwin N., "Government In Ignorance of The Law - A Plea For Better Publication of Executive Legislation", **Harvard Law Review**, Vol. 48, 1934, (s. 198-215).
- KARAYALÇIN, Yaşar, "Resmi Gazetenin Yeni Şekli Hakkında Notlar", **Ankara Barosu Dergisi**, 1978, Sayı: 1, (s. 38-41).
- KÖKÜSARI, İsmail, **Anayasa Hukukunda Hukuki Güvenlik İlkesi**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015.
- MCKINNEY, Richard J., "A Research Guide to the Federal Register and the Code of Federal Regulations", **Law Library Lights**, Law Librarians' Society of Washington, Dc., Inc., (s. 10-15), <http://www.llsdc.org/assets/sourcebook/fall02.pdf>, (Erişim Tarihi: 28.06.2016).
- OECD, **Better Regulation In Europe: France**, 2010, <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/45706677.pdf>, (Erişim Tarihi: 28.06.2016).
- Publications Office of the European Union, **Access to Legislation in Europe**, Guide to the Legal Gazettes and Other Official Information Sources in the European Union and European Free Trade Association, (ed. Albrecht Berger), 2009.
- SÖYLER, Yasin, **Mevzuat Yapım Hukuku ve Başbakanlığın Hukuksal Rolü**, 1. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2016.
- TAN, Turgut, "Resmi Gazetede Yayımlanacak Yönetmelikler ve Resmi Gazete Yayınları Üzerine", **Amme İdaresi Dergisi**, Sayı: 18/1, Mart/1985, (s. 64-70).
- TEZİÇ, Erdoğan, **Anayasa Hukuku**, 20. Baskı, Beta, İstanbul, Nisan 2016.
- TICE, Beatrice A., "Foreign Official Gazettes: Solving a Collection Conundrum", **Law Library Journal**, Vol. 97:2, 2005, (s. 299-321).
- Türkiye Barolar Birliği/Kamu Hukukçuları Platformu (Sedat ÇAL'ın konuşması), **Hukuk Güvenliği**, (Hazırlayan: Ece Göztepe), 8-9 Kasım 2013, Ankara, (s. 248-257).
- YAZICI, Nesimi, "Vakayı-i Misriye Üzerine Birkaç Söz", **Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM)**, Sayı. 2, 1991, (s. 267-278).

İnternet Kaynakları

<https://www.legifrance.gouv.fr>

<https://www.riigiteataja.ee>

<http://www.legislation.gov.uk>

<https://www.ris.bka.gv.at>

<http://eur-lex.europa.eu>

<http://www.mevzuat.gov.tr>

<http://www.gazette.gc.ca>

<http://www.collectionscanada.gc.ca>

<https://www.ris.bka.gv.at>

<http://www.ejustice.just.fgov.be>

<http://www.gazzettaufficiale.it>

<http://www.journal-officiel.gouv.fr>

<https://boe.es>

<http://www1.bgb1.de>

<https://www.thegazette.co.uk>

<http://www.bka.gv.at>

laws-lois.justice.gc.ca

<http://www.conseil-constitutionnel.fr>

<https://www.icc-cpi.int>

<https://www.bundestag.de>

<http://www.archives.gov>

<https://www.gpo.gov>

<http://www.ofr.gov>